

Сіль землі

Молодий фермер поїздив по світу й повернувся, бо хоче розвивати свою країну

» стор. 6

Загін особливого призначення

Пенсіонери-волонтери не мають часу скаржитися на свої хвороби, бо вже не один рік допомагають бійцям на фронті

» стор. 8

... І зміцнити душу й тіло

Зарядитися енергією на цілий рік і посилити імунітет допоможе природне загартування. Літо — найкраща пора, щоб його розпочати

» стор. 9

Україна молода

Вівторок—середа, 6—7 липня 2021 року

№66—67 (5798—5799)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 27,412 грн
1 € = 32,410 грн
1 рос. руб. = 0,371 грн

Змінний струм

Влада підвищує вартість електроенергії для населення з 1 серпня, але при цьому не може впоратися зі змовами олігархів на гуртовому ринку

» стор. 7

Те, що в Україні називають «ринком електроенергії», намагаються поділити між собою впливові вітчизняні олігархи.
Фото з сайту lexinform.com.ua.

Віктор Ганущак
заступник командувача ОС,
генерал-майор

«Маркіян Паславський має бути взірцем для молодого покоління, яке зараз стоїть у строю та захищає нашу державу. Перемога повинна бути за нами. Тому що ми віддаємо за неї найдорожче — життя».

COVID-19

Однак не так

Поодинокий індивідуальний збір безпечної вакцинації проти коронавірусу

Тарас ЗДОРОВИЛО

Коронавірус, який стрімко ввірвався в повсякденне життя, не сходить із порядку денного наразі в 220 країнах світу. В Україні за період із березня минулого року до 5 липня нинішнього Covid-19 офіційно було підтверджено 2 млн 237 тис. 823 людям. За останню звітну добу зафіксовано 244 нові випадки, з яких п'ять — у дітей і жодного серед медпрацівників.

Із початку пандемії в нашій країні одужати вдалося 2 млн 171 тис. 601 людині, а за недільну добу — 419. Водночас від ускладнень, які викликав Covid-19, загальною померло 52 484 пацієнти, а за добу 4 липня — 14. Упродовж останнього вихідного з діагнозом Covid-19 госпіталізували 333 українці.

Щодо вакцинації, то все більше співгромадян починає усвідомлювати її необхідність: так, незважаючи на вихідний день, 4 липня в Україні від коронавірусу вакцинувалися 24 тис. 363 людини (одну дозу отримали 15 тис. 260 людей, а повністю імунізовані — 9 тис. 103 людини). Загалом від початку кампанії щеплено 2 млн 074 тис. 988 громадян України, повністю імунізовані та отримали дві дози — 850 тис. 394 особи (із них двоє осіб отримали одну дозу за кордоном). Тож усього проведено 2 млн. 925 тис. 380 щеплень.

Також за недільну добу було здійснено 15 тис. 351 тестування, а також 5 тис. 750 досліджень експрес-тестами на антиген до SARS-CoV-2.

Варто зауважити, що не обходиться й без трагічних, хоч і поодиноких, наслідків вакцинації: зокрема, 2 липня у Вінниці помер 47-річний чоловік через 4 години після щеплення вакциною Pfizer/BioNTech — медики констатували відмову серця. Із власного досвіду: нещодавно вакцинувавшись Pfizer, став свідком того, як молода дівчина фактично одразу після вакцинації цим же препаратом втратила свідомість і ледь не померла у мене на руках.

Компанія-виробник вакцини від коронавірусу Pfizer/BioNTech висловила співчуття родині померлого вінничанина, проте відзначила, що зв'язок смерті і вакцинації не доведено. Коментуючи смерть українця після вакцинації, у Pfizer заявили: «Ми зараз думаємо про сім'ю загиблого. Ми дуже серйозно ставимося до побічних ефектів, які потенційно пов'язані з нашою вакциною від Covid-19, BNT162b2. Ми відзначаємо, що в даному випадку причинно-наслідковий зв'язок не встановлений».

У компанії також додали, що серйозні випадки зі здоров'ям і смерть можуть бути не пов'язані з вакциною: «На сьогодні більше 400 мільйонів людей у всьому світі були вакциновані нашою вакциною. Важливо відзначити, що серйозні побічні ефекти, не пов'язані з вакциною, на жаль, можуть виникати з такою ж швидкістю, як і серед населення в цілому».

За статистикою, наприклад, у Норвегії після щеплення вакциною Pfizer померли більше 20 осіб. Але, враховуючи, що у світі на «корону» вже заразилося близько 200 мільйонів людей, треба вибирати між меншим злом і таки йти на певний ризик, вакцинуючись. ■

Тарас ЗДОРОВИЛО

На фронті знову втрати: 4 липня внаслідок ворожого обстрілу один український військовослужбовець отримав осколкове поранення середньої важкості, а інший — поранення, не сумісні з життям. Загинув військовий медик — 59-річний капітан Юрій Письменний з позивним «Феофан». Він був керівником медичного пункту механізованого батальйону 93-ї бригади.

Юрій Письменний родом із Дніпра, мав вищу медичну освіту, а на війну пішов медиком-волонтером у 2016 році. Служив у Першому добровільному мобільному госпіталі імені Широгова, а через два роки був призваний до лав ЗСУ.

Режим припинення вогню на «передку», упродовж доби неділі, збройні формування РФ порушили шість разів, обстрілюючи позиції ЗСУ поблизу Водяного, Авдіївки, Мирного, Березового, Тарамчука. Гатили окупанти по наших бійцях із гранатометів різних систем, великокаліберних кулеметів та іншої стрілецької зброї. На ворожі обстріли наші захисники відкривали вогонь у відповідь.

Станом на 7-му годину ранку 5 липня зафіксовано три порушення режиму припинення вогню — біля Авдіївки, Золото-4 та Пісків зайти обстрілювали бійців ЗСУ з мінометів 82-го калібру, станкових протитанкових, ручних протитанкових гранатометів та великокаліберних кулеметів.

Як повідомили в Міноборони, «за інформацією Головного управління розвідки Міністерства оборони, командування ЗС РФ посилює підготовку до застосування з'єднань і частин оперативного угруповання російських окупаційних військ на тимчасово окупованій території в Донецькій та Луганській областях».

Так, протягом минулого тижня спостерігалася ак-

НА ФРОНТІ

На своїх позиціях

Сім років тому українські військові звільнили від проросійських бойовиків Слов'янськ і Краматорськ

Сьомій річниці звільнення українськими бійцями міст Слов'янськ та Краматорськ приурочено виставку «Нью-Йорк — Іловайськ: Вибір» про воїна батальйону «Донбас» Маркіяна Паславського.

тивізація противником підготовки до проведення диверсійно-розвідувальних заходів. На передових позиціях окупантів збільшилась присутність особового складу розвідувальних та саперних підрозділів. Зросла кількість випадків проведення рекогносцировки (розвідка, що проводиться особисто офіцерами перед бойовими діями) місцевості російськими кадровими офіцерами Південного військового округу ЗС РФ.

Зауважимо, що диверсійно-розвідувальна група — це підрозділ спецпризначення, що використовується для розвідки і диверсій із метою дезорганізації тилових установ, знищення

або тимчасового виведення з ладу найважливіших промислових підприємств, військових об'єктів, транспорту, зв'язку, а також збору інформації про супротивника.

Варто нагадати, що 5 липня минає сім років, відколи українські військові звільнили від проросійських бойовиків Слов'янськ і Краматорськ — стратегічно важливі для України міста, які були під ворожою окупацією 84 дні. На початку липня 2014 року українські сили почали активно наступати на позиції терористів. У ніч на 5 липня бойовики втекли зі Слов'янська, виїхавши польовими дорогами до Краматорська. Зранку

до міста зайшли українські військові та встановили над міськрадою Слов'янська державний прапор. Того ж дня через поразку в Слов'янську бойовики покинули і Краматорськ, після чого його зайняли українські війська.

Окрім Слов'янська та Краматорська, в липні 2014 року українські військові звільнили також Костянтинівку, Дружківку і Бахмут. За весь період боїв за Слов'янськ Україна втратила 70 військових, знищено 470 терористів. Збитки від руйнування житлового фонду у Слов'янську становили 1,5 мільярда гривень (зокрема, пошкоджено 34 будинки та споруди, серед яких і 4 школи). ■

ТРАДИЦІЇ

Коли нечиста сила серед нас

У ніч на Івана Купала не треба спати і можна купатися

Людмила НІКІТЕНКО

У ніч із 6 на 7 липня традиційно відзначатимемо народне й магичне свято Івана Купала, присвячене літньому сонцестоянню. Кажуть, коли сонце найвище піднімається над землею, як це є нині, то дає найбільше тепла і світла, проявляючи свою чудодійну силу. А квіти та трави, котрі є головними у купальській ніч, набирають цілющих властивостей.

Основним стрижнем, довкола якого відбуваються дієтва, є купальський вогонь. Він має горіти цілу ніч. Навколо нього молодь грає в ігри, співає пісні, водить хороводи, а ще стрибає через багаття заради веселощів і забави, а заодно — для залучення в будинок достатку. За прикметами, коли закохані юнак із дівчиною вдало перестрибнуть купальський вогонь, то вони

неодмінно одружаться і проживуть у злагоді все життя.

Дівчата у ніч на Івана Купала ворожать на судженого, кидаючи у воду власноруч сплетені вінки. Чий такий символ щастя та одруження парубок дістане — та дівчина відразу повинна його поцілувати.

Побутує кілька прикмет: якщо вінок тоне відразу — коханий розлюбив і весілля з ним не відбудеться; до берега прибіє — неможливою бути юнці цього року. У кого вінок найдовше пропливе — на тривале щастя.

Цікавим є й ворожіння на квітах. Наосліп дівчата зривали різних цілий букет, клали його під подушку. Якщо після сну виявлялося, що зібрані як мінімум дванадцять різних трав, то у дівчини є великий шанс вийти заміж уже цього року.

За повір'ями, в купальську ніч, яка

є найкоротшою, не можна спати, оскільки в цей час оживає не лише природа, а й особливо активною стає всяка нечисть: відьми, перевертні, русалки, чаклуни, домовики, водяники, лісовики. Проте скупатися у водоймі варто. Бо, за переказами, в цей час уся нечиста сила виходить із річок і морів, тому людині нічого не загрожує. А вода у цю ніч набуває цілющих властивостей, допомагає очистити тіло і душу від поганих помислів і зла.

Існує легенда, що в день на Івана Купала можна зцілитися росою. Але для цього треба встати раніше і пройтися босоніж по траві. А ще в старі добрі часи вірили, що на Івана Купала духи землі, води і вогню говорять із людьми. І тому саме в цей день потрібно у них просити допомоги у справах, а також — у відкритті майбутнього.

На Івана Купала краще нікому нічого не давати, не продавати й не позичати. А знайдені на дорозі гроші, навіть якщо сума велика, не піднімати. Бо це може наклепати на родину бідність.

Словом, вшануйте сонце, родюче літо і зелені луги. Одягайте вінки з квітів і трав, танцюйте та співайте одні природі. Гарного усім свята! ■

■ МЕДІА ДЛЯ МАС

Правдиве слово — наше все

«Україна молода» перетнула 30-літній рубіж, випустивши 5 тисяч 797 номерів газети

Валентина САМЧЕНКО

Близько 3-ї години 40 хвилин 4 липня 1991 року — після утрясання всіх технічних дрібниць у київському видавничому комбінаті, який нині має назву «Преса України», на Шулявці, було підписано до друку перший номер газети із всеохоплюючою і зухвалою назвою «Україна молода». За три десятиліття відтоді читачі мали змогу тримати в руках 5 тисяч 797 номерів видання.

Редактор Михайло Дорошенко каже: «Україна стрімко наближається до 30-річчя відновлення Незалежності. І всі ми, хто працював і працює в «Україні молодій», можемо пишатися, що своєрідним передвісником цієї знаменної події став початок виходу 4 липня 1991 року газети з такою промовистою і символічною назвою. За цей час колектив і кожен індивідуально виконували якісну професійну роботу з випуску національного патріотичного видання. Саме утвердження національних цінностей, ідентичності, світогляду та українського духу — наші головні пріоритети.

За цей час нам випало здолати немало вип-

Чверть століття передплатником «України молоді» є Герой України Анатолій Паламаренко.

робувань — як політичних, так і економічних. Навіть у роки війни державна влада ігнорує потреби національних ЗМІ, що формують інформаційний простір, протистоять пропагандистським атакам агресора. А Укрпошта фактично саботує запити суспільства з отримання об'єктивної та оперативної інформації, постійно підвищуючи тарифи на доставку періодики і водночас дедалі гірше виконуючи цю роботу: дуже часто читачі отримують пресу із запізненням. Попри всі труднощі ми вистояли і надалі будемо забезпечувати шанувальників «України молоді» правдивим словом. Бо наш

Журналісти «УМ» дякують читачам за синергію творчості. Фото Валентини САМЧЕНКО.

принцип — чесна журналістика, інтереси читачів».

Святкування 30-літнього ювілею газети супроводжують добрі слова від, зокрема, третього Президента України Віктора Ющенка, Уповноваженого із захисту державної мови Тараса Кременя. Особливий подарунок зробив колективу редакції різних років майстер художнього слова, лауреат Шевченківської премії, Герой України Анатолій Паламаренко, який чверть століття передплачує «Україну молоді»: ексклюзивно подарував артистично зіграні твори Павла Глазого, Василя Стефаника, Миколи Гоголя, Тараса Шевченка, майже анекдотичні розповіді про актора Миколу Яковченка (початальник Довгоносик із

фільму «У степах України», батько Проні Прокіпівни із «За двома зайцями»).

Із 2014 року паперову друковану газету в щоденному режимі доповнює інформацією команда сайту. Колектив вдячний за синергію творення й утвердження разом Незалежної України кожному читачеві, другові і добродієві.

До речі, перший номер «України молоді» вийшов день у день через 225 років після прийняття Декларації незалежності Сполучених Штатів Америки, за понад 1,5 місяця до проголошення відновлення державності України. Тож у порівнянні, наприклад, зі стартом 1776 року знакової американської події — 30-ліття «УМ» є помітним, утім лише початком. ■

■ НЕГОДА

То ллє, то капає

Зливи і вітер залишили людей без електрики й навіть житла

Людмила НІКІТЕНКО

Літні дощі та грози продовжують випробувати Україну. Станом на ранок 5 липня через негоду було знеструмлено десятки населених пунктів. Найбільше — в Київській області та Криму.

Зокрема: 20 — на Київщині, 5 — на Донеччині, 3 — у Запорізькій області й один — на Кіровоградщині. Відновлюють електропостачання кілька бригад обленерго.

Некомфортним виявився недільний вечір для тих, хто відпочивав у Бердянську Запорізької області. Там через інтенсивний дощ без світла залишилися 110 баз відпочинку Бердянської

коси. На щастя, електропостачання швидко відновили уже вночі 5 липня.

Потужно вирувала негода в окупованому Криму. Там знову підтопило Ялту, а також понад сотню будівель, більшість із яких житлові, — у Бахчисарайському районі. До речі, в цьому районі випало дві місячні норми опадів, тож із берегів вийшли дві річки, зійшло кілька селів, 60 людям із приватних будинків довелося евакуюватися. Щонайменше одну жінку досі шукають.

За офіційними повідомленнями влади-окупантів, у зоні підтоплення опинилися 108 об'єктів, з них 104 — житлові багатоповерхівки, а 5 приватних будинків

Злива першого дня липня в Івано-Франківську. Фото з money.if.ua.

після такої стихії взагалі відновленню не підлягають, бо повністю зруйновані. Серед підтоплених приміщень — пожежна станція, два комерційні об'єкти, психоневрологічний диспансер, з якого терміново евакуювали 30 пацієнтів. Близько 6 тисяч людей сиділи без електрики.

Нагадаємо, що дощі дістають окупований Крим з початку літа — двомісячна норма опадів випала на сході

півострова, а тримісячна — на південному березі. Підтопило загалом більше 600 будинків, евакуювали майже 1,8 тисячі жителів. Прямі збитки окупаційна влада оцінила в 12,5 млрд рублів.

Як повідомляють українські синоптики, по всій нашій країні найближчим часом погода суттєво не зміниться, тож знову будемо з дощами. А через тиждень, прогнозують знавці погоди, посиляться спека. ■

■ ОБВА!

Шахрайство фурами

Семеро ділків «кинули» 10 великих підприємств на понад 4 млн гривень

Світлана МИЧКО

Тернопільська обласна прокуратура скерувала до суду обвинувальний акт щодо діяльності міжрегіональної злочинної організації та шахрайства у великих розмірах (інкримінуються порушення закону за ч. 1, 2 статті 255 та ч. 3, 4 статті 190 Кримінального кодексу України). Як повідомляє пресслужба правоохоронного відомства, зловмисники під приводом надання логістичних послуг викрали вантажів на 4,3 мільйона гривень.

Розслідування встановило, що злочинна організація, до складу якої входили 7 осіб, діяла з січня 2019 року на території Тернопільської, Дніпропетровської, Запорізької та інших областей України за наперед розробленим спільним планом і розподілом ролей. При цьому її організатор перебував у місцях позбавлення волі і просто звідти примудрився налагодити схему шахрайських дій під приводом надання логістичних послуг із вантажних перевезень за підробленими документами.

Видаючи себе за перевізників, зловмисники через інтернет-ресурси підшукували клієнтів, укладали договори з перевезення, надавали власні транспортні засоби і завантажували товар. А після цього транспортні засоби з дорогим товаром «зникали» у невідомому напрямку, а їхні водії більше не виходили на зв'язок із потерпілими.

У результаті жертвами стали 10 великих підприємств із різних регіонів України, товаром яких заволоділи шахраї. Частину викраденої ними продукції, яку вони ще не встигли реалізувати, вилучено, на майно обвинувачених накладено арешт. Розслідування у цій справі здійснювали співробітники слідчого управління Головного управління Національної поліції в Тернопільській області. ■

■ КРИМІНАЛ

Агресивний агітатор

Інтернет-користувач з Умані плодив міжнародну ворожнечу

Людмила СТРИГУН

На Черкащині повідомлено про підозру інтернет-агітатору, який закликав до міжнародної ворожнечі. Як розповідає «Україні молодій» Катерина Дрога з управління СБУ в області, інтернет-агітатора викрито в Умані напередодні щорічного святкування Рош га-Шана.

За словами пані Катерини, встановлено, що місцевий житель систематично поширював через соціальні мережі дискримінаційні публікації щодо єврейської національності. Він принижував честь і гідність її представників і закликав до фізичної розправи над хасидами.

«За висновками судової семантико-текстуальної експертизи, виявлені матеріали містять заклики до розпалювання національної ворожнечі і ненависті до представників єврейської національності, зокрема паломників-хасидів», — констатує Катерина Дрога. Крім того, уточнює вона, деякі публікації провокують расову та релігійну ворожнечу.

Наразі інтернет-пропагандисту повідомлено про підозру за ч. 1 ст. 161 Кримінального кодексу України. Тривають слідчі дії. Викриття і документування протиправної діяльності проводили співробітники управління СБУ в Черкаській області спільно з Національною поліцією та за процесуального керівництва Уманської окружної прокуратури. ■

Тетяна ПАРХОМЧУК

■ ДІЙОВІ ОСОБИ

Кругова порука

Чи зійде Аваков з кадрової доріжки?

ЗЕворожіння на ромашці: звільнити — залишити.
Фото з сайту radiosvoboda.org.

Офіс президента може дати хід торішній постанові ВР про звільнення міністра внутрішніх справ Арсена Авакова у вересні, коли почнеться наступна парламентська сесія.

А тим часом, у період парламентських канікул, у влади є час на роздуми: що робити з таким гравцем на політичній шахівниці, як Арсен Аваков.

Бо на поверхні лише один вагомий, очевидний «плюс» для президента. Це прибере єдину протиправу Зеленському та перетворить офіс президента на одноосібний орган ухвалення рішень у державі.

Одіозний Аваков — достатньо цікава постать в українському політикумі. У потрібний момент він стає справжньою опорою для президента. І, можливо, Зеленський уже відчуває силу, щоб справлятися і без Арсена Авакова.

Але чи є в нього наразі кандидатура, хоча б приблизно конгруентна викликам і завданням, що стоять сьогодні перед главою силового відомства?

Арсен Аваков працював з кількома прем'єр-міністрами, він призначався на посаду керівника МВС чотири рази, відтак пройдені ним кабіни з висоти польоту виглядають як тимчасові уряди.

І за кожної зміни уряду, доки країна входила у період здування, змилювання Великих і бурхливого хаотичного росту Маленьких, Авакову вдавалося залишатися при своїх інтересах. Він ніколи не зраджував собі, або, як кажуть посвячені, — не перестав майстерно грати словами, виголошуючи палкі промови, однак у пріоритеті — все одно числівники.

Нагадаємо, Арсен Аваков обіймає посаду міністра внутрішніх справ з лютого 2014 року.

Склянка води

У спілкуванні з такими людьми, як Арсен Аваков, найважче розраховувати на однозначні, не двослові відповіді. Особливо, коли питання стосується так званої «чистої» політики. Умілий конструктор привабливих формулювань контролює свої емоції значно краще, ніж думають ті, хто судить про експресивність та гіперемоційність Авакова за театральною історією зі склянкою води.

Вона свіжа в пам'яті ще з 2015 року. Тоді на засіданні ради з проведення реформ в Україні міністр внутрішніх справ Арсен Аваков кинув склянку з водою в експрезидента Грузії та тодішнього голову Одеської ОДА Міхеїла Саакашвілі.

У країнах із незрозумілою демократією часто так трапляється. Та й на той момент Аваков і Саакашвілі достатньо на публіку наобмінювались звинуваченнями в корумпованості та бажанні захопити владу.

Водночас за декілька днів до того інциденту, за словами самого Арсена Авакова, Саакашвілі пропонував йому бути прем'єром, а сам спокнушався посадою першого віце-прем'єра. Мовляв, Міхеїл вважав, що прем'єром має бути представник «Народного фронту», а Аваков він вважав найуспішнішим міністром.

Отже, з Аваковим завжди рахуються. Не лише через силу питомої ваги очолюваного Міністерства внутрішніх справ. У політичних змаганнях майже десять років він — один із ключових гравців. Можливо, навіть

вишуканіший і хитріший, ніж колишні його кабмінівські патрони Яценюк та Гройсман.

Іноді складалось враження, що глава МВС впливав на обох глав Кабміну більше, ніж обидва прем'єри на свого формального підлеглого.

Щодо Арсенія Яценюка, то, перебуваючи в тісній взаємодії з очільником МВС, ніж його послідовник Володимир Гройсман, іноді в певних ситуаціях він відчував потребу в політичному опікунові — Авакову.

Однак було б дивно, якби будь-який із не слабких президентів за зростання аваківської сили не прагнув його позбутись.

Однак за нинішньої ситуації можливі варіанти.

«Аваков — хитрий, він втягнув у все це Зеленського, а той розвісив вуха, прийшов на ту пресконференцію, де йому сказали: «Ми знайшли винних». А він усе так і повторив, тобто гарант безпеки звинуватив людей.

Аваков — гравець цілком самостійний. Більший гравець, ніж прийнято вважати, і самостійніший, ніж намагається виглядати.

Гойдалка невизначеності

І хоча наразі в офісі президента (ОП) немає остаточної згоди з приводу того, як реалізувати і чи взагалі реалізувати його звільнення, ЗМІ повідомляють, що ухвалити рішення про звільнення Авакова можуть уже у вересні цього року.

Водночас керівники всіх владних гілок як один висловились, що звільнення Авакова зараз ніхто не збирається. Утім це можуть бути просто стандартні мантри.

Отже, голова провладної партії «Слуга народу» Олександр Корнієнко вважає, що відставку Авакова обговорюють усе життя, однак конкретних ініціатив, зареєстрованих у парламенті, наразі немає.

Чутки про звільнення Авакова в червні спростували й в офісі президента.

Про професійну ефектив-

ність Авакова заявив очільник Кабміну Денис Шмигаль.

Спікер парламенту Дмитро Разумков стверджує, що Арсен Аваков демонструє ефективну роботу, а критикувати можна всіх політиків та нардепів.

Така вперта однотайність може ще раз нагадати, що там, де нинішні «зелені» робили перші кроки, Арсен Аваков уже давно «викладав» або й керував «викладачами».

Народний депутат від фракції «Голос» Ярослав Юрчишин зазначив, що президенту Зеленському потрібен глава МВС Арсен Аваков, бо він надзвичайно ефективний менеджер держави минулого. І завдяки цьому він на голову вищий за інших міністрів уряду.

Харківський політ

Під цим кутом варто згадати декілька харківських штрихів портрета Арсена Авакова.

Як відомо, в жовтні цього року на вотчині Авакова, в Харкові, відбудуться дочасні вибори міського голови.

Наразі тимчасовим виконувачем обов'язків мера Харкова є Ігор Терехов, який до 2010 року був заступником Авакова, коли той обіймав посаду голови Харківської ОДА.

За словами Терехова, він не розривав стосунків з Арсеном Аваковим і після того, як почав працювати в команді Геннадія Кернеса.

Нещодавно в одному з інтерв'ю Терехов згадав ті часи, коли був комунікатором Авакова і міської влади Харкова.

Про те, що Аваков узагалі може задавати напрям руху державній машині, свідчать його прагнення втілити ідею референдуму ще з часів прем'єрства Яценюка.

Причому на закиди, що референдумом у нинішніх умовах можна прикрити будь-яке

підозріле, неконституційне рішення, Арсен Аваков відповідав: «Я ж не пропоную, щоб народ голосував за конституційні формулювання. Я — за консультативний референдум. Поставимо народу 60 ключових питань. Потім, відштовхуючись від цих відповідей, фахівці й напишуть адекватний текст. Давайте хоч раз спробуємо зробити ідеальну Конституцію».

Хоча хто-хто, а Арсен Борисович не може не знати, що ідеальних конституцій не буває. Однак усе ж закон про референдум уже прийнятий за президента Зеленського і діє.

Згадаймо і свіжіші приклади — від початку пандемії про терміни карантинів ненав'язливо, ніби роздумуючи, говорив саме Арсен Аваков. І, зрештою, всі його так звані роздуми, застереження разом з конкретними графіками ставали реальністю.

Зростаюча небезпека

Отже, яку причину вимоги відставки Авакова висувують опозиційні сили?

Вони звинувачують його не лише в тому, що за вбивство журналіста Павла Шеремета під підозрою потрапили невинні.

Нагадаємо, журналіст Павло Шеремет загинув 20 липня 2016 року в Києві внаслідок вибуху автомобіля. 12 грудня 2019 року міністр внутрішніх справ Арсен Аваков заявив про затримання та оголошення підозр фігурантам справи. Слідство підозрює лікаря й волонтера Юлію Кузьменко, медсестру парашутно-десантного батальйону Яну Дугарь та ветерана АТО Андрія Антоненка.

Народний депутат фракції «Європейська солідарність» Яна Зінкевич вважає, що Аваков з кожним роком нарощує свій вплив і стає небезпечнішим. Водночас вона сумнівається, що чинний міністр внутрішніх справ понесе покарання за справу вбивства журналіста Павла Шеремета.

«Аваков — хитрий, він втягнув у все це Зеленського, а той розвісив вуха, прийшов на ту пресконференцію, де йому сказали: «Ми знайшли

винних». А він усе так і повторив, тобто гарант безпеки звинуватив людей. Втім, я думаю, рано чи пізно у Зеленського буде нагода, коли Аваков буде слабкий, звільнити його, — сказала нардепка. — Якщо казати про результативність, то, мені здається, її немає. Великий показник — це кількість справ, у яких замішані поліціанти, пам'ятаємо згвалтування у поліційному відділку і хлопчика, якого застрелили, тобто, нічого з цього не розслідують, своїх покривають. Ми бачимо, що там кругова порука, і він стає з кожним роком усе більш небезпечним. Тобто, Аваков з одного боку вигідний кожній владі, але він нарощує свій вплив», — підкреслила Зінкевич.

Гайки «нав'язливим» журналістам

Є питання до Авакова і в журналістів. Якось медійний простір уже майорів повідомленнями на кшталт: «Аваков під приводом боротьби з насильством хоче закрутити гайки «нав'язливим» журналістам».

Йдеться про запропонований проект закону щодо доповнення Кримінального кодексу статтею «переслідування». Офіційно необхідність ухвалення законопроекту пояснювалася виконанням указу президента про боротьбу з домашнім і статевим насильством. Також метою вказано криміналізацію переслідування (сталкінгу), зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій.

Однак формулювання виписані так, що під кримінал може потрапити будь-хто, включно з журналістами. І щоденна рутинна робота журналістів — які часто, вживу чи телефоном, ставлять політикам і чиновникам запитання, які тим не подобаються і від відповіді на які вони ухиляються, може потрапити під цю кваліфікацію.

Або покарання за нав'язливість за відсутності чіткого визначення терміну «нав'язування спілкування».

Переслідування у поєднанні з поширенням аудіо-, фото- чи відеоматеріалів зі сфери приватного життя особи або її близьких без їх згоди, зокрема даних, що використовуються в засобах інформаційного зв'язку, зокрема інтернеті, тягне за собою штраф, виправні роботи терміном до 2 років або обмеження волі на той самий строк. Повторне вчинення з певними обтяжливими обставинами — покарання до двох п'яти років обмеження волі. Під таке трактування, по суті, потрапляють будь-які журналістські розслідування, які базуються на даних із відкритих соціальних мереж політиків, чиновників і їхніх родин.

У самому проекті немає жодного слова ні про домашнє, ні про статеве насильство. А включити статтю до ККУ запропоновано не до статей про домашнє насильство і не в розділі про порушення проти статевої свободи і статевої недоторканності, а в розділі «Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи», між статтями про викрадення людини й захоплення заручників.

Ми знову так і не бачимо, де в цих іграх питання захисту інтересів людей? Не окремих широківідомих персон, а всіх нас? Де ми всі, якщо так мляво змушуємо владу й Закон працювати на нас? Правовий пофігізм продовжується. ■

ЛІДЕРИ

Повернення блудного сина з Європи

Дональд Туск знову очолив польську опозицію

Ігор ВІТОВИЧ

У минулі вихідні в Польщі відбулися партійні з'їзди двох провідних політичних партій країни — правлячої «Право і Справедливість» («ПіС») та головної опозиційної «Громадянської платформи» («ГП»). Якоїсь «революції» в правлячій партії, якою залізною рукою править «сірий кардинал» польської політики Ярослав Качинський, не сталося. Головна увага була прикута до з'їзду опозиційної «ГП», оскільки за кілька днів до з'їзду з'явилися повідомлення, що головування в партії має знову перебрати на себе її колишній очільник і співзасновник Дональд Туск.

З європейських просторів на вітчизняне пасовисько

2001 року Дональд Туск був одним зі співзасновників центристської ліберальної партії «Громадянська платформа», що прийшла на зміну популярній «Солідарності», яка, як відомо, «повалила комунізм в Європі». Ця партія правила Польщею вісім років, більшість з яких Дональд Туск перебував на посаді прем'єр-міністра. Але довге перебування при владі однієї політичної сили сприяє її поступовій деградації та «запльованню жирком».

У 2010-х роках на арену виходить і здобуває провідні позиції інша політична сила — право-консервативна партія «Право і Справедливість» на чолі з братами-близнюками Лехом і Ярославом Качинськими. Початки цієї партії були непоганими, доки на чолі Польщі стояв більш ліберальний із братів, президент Лех Качинський. Але ситуація зазнала радикальних змін після загибелі Леха Качинського та чисельної польської урядової делегації у квітні 2010 року поблизу російського міста Смоленськ.

Владу в «ПіС» перебирає більш консервативний з братів Качинських — Ярослав. Власне, з того часу в Польщі розгортається те, що зараз польські політологи та аналітики називають «польсько-польською війною», тобто тотальне цькування опозиції правлячою партією, насадження консервативних католицьких цінностей зразка XIX століття, нехтування сучасними демократичними цінностями, а на цьому тлі — постійні конфлікти з офіційним керівництвом ЄС у Брюсселі.

«Половання на відьом» не оминуло і Дональда Туска, на якого, як на «папередніка», скидали всі гріхи. Як політик з європейською репутацією, Туск вирішив податися в «екзил» до Брюсселя. Що аж ніяк не рятувало від чергових судових позовів та повісток із батьківщини. Навіть уже перебуваючи на чолі Євросоюзу в 2014-2019 роках, він відвідував судові засідання проти нього в Польщі. Суди нічого не довели, але нервів коштували чимало. Навіть після закінчення свого терміну президентства (голови Європейської Ради) в Євросоюзі Туск був обраний головою найбільшої політичної сили Європарламенту — Європейської народної партії.

Україна також відзначила пана Туска: за визначний особистий внесок у зміцнення міжнародної єдності та солідарності з Україною у підтримці незалежності та територіальної цілісності, поглиблення відносин між Україною та Європейським Союзом 11 травня 2019 року його було удостоєно високої державної нагороди України — Ордена князя Ярослава Мудрого I ступеня.

Тож 64-річний на цей час польський

Дональд Туск повертається на батьківщину.

політик зробив дійсно блискучу політичну кар'єру. І на цьому тлі справді сенсацією виглядає його бажання повернутися в «бруд та піт» вітчизняної політики. Тим більше що після обрання в суботу, 3 липня, Туск заявив, що відтепер повністю присвячує своє життя і діяльність Польщі і восени цього року подасть у відставку з посади голови Європейської народної партії. Всі мости для відступу спалено.

Політика і мораль

У рамках «польсько-польської війни», започаткованої «ПіС», поділеними виявилися великі міста з європейським духом і маленькі містечка та села з духом католицького фундаменталізму, який роздмухує правляча політична сила. Поділені і польські ЗМІ. Провладні або взагалі не помічають обранням новим головою «ГП» її колишнього лідера, або ж вказують на його аморальність, мовляв «відсидівся» в теплих брюссельських кабінетах, а тепер знову потягнуло його до влади у «зрадженій» ним батьківщині.

У всій цій історії насправді є один момент, стосовно якого якщо не вголос, то принаймні подумки сходяться і влада, й опозиція. Поки Туск перебував у Брюсселі, його партія проходила на батьківщині через різні періоди політичної турбулентності: злети і падіння, зраду частини політиків, які переходили до владної коаліції чи «ліпили» свої власні політичні проекти-одноденки. При цьому хтось таки намагався утримати політсилу від занепаду та працював над тим, щоб вона мала шанс на перемогу на наступних виборах.

Таким «чорноробом» на чолі «ГП» починаючи з 2020 року був 49-річний тепер Рафал Тшасковський, досвідчений, можливо, найкращий з усіх сучасних польських політиків. Колишній депутат польського Сейму та Європарламенту, а тепер мер Варшави. На президентських виборах 2020 року він набрав лише на 2% голосів менше, ніж чинний президент Польщі Анджей Дуда. Не без

його зусиль мерами більшості великих польських міст стали висуванці «Громадянської платформи». Він зробив багато для поліпшення іміджу партії, її рейтингів. І, тут, на його голову, Дональд Туск вирішує повернутися на батьківщину та влаштувати собі велике повернення у вітчизняну політику.

Все це обіцяло закінчитися битвою двох півнів на одному подвір'ї. Але досвід політика і відданість загальній справі перемогли над амбіціями. Тшасковський підтримав Туска і поступився йому місцем голови партії. Обидва лідери зійшлися на думці, що ворогами є не вони, а «зло, яке тепер панує в Польщі». «Сьогодні Польщею править зло, і ми готові боротися з ним», — заявив Туск на з'їзді. А мер Варшави вже наступного дня після обрання Туска головою партії заявив у телеінтерв'ю: «Завдяки цьому ми станемо сильнішими. Гадаю, що тепер розпочинається справжня боротьба з «ПіС» за владу».

А тим часом у таборі «ПіС»...

На з'їзді «ПіС» годі було й очікувати на несподіванки. Кандидатуру Ярослава Качинського на посаду голови партії підтримали 1 тис. 245 делегатів, 18 голосували «проти» та 5 утрималися від голосування. Маючи, очевидно, на увазі тих, хто голосував проти та утримався, Качинський заявив після голосування, що потрібно зробити організаційні висновки стосовно єдності партійних лав. «VI з'їзд «Права і Справедливості» вибрав пана Качинського головою партії майже одногласно, під гучні овації присутніх», — повідомила речниця партії Аніта Червінська. 72-річний Ярослав Качинський очолює партію незмінно з січня 2003 року. У неділю, 4 липня, під час засідання Політичної ради «ПіС» заступником голови партії обрано прем'єр-міністра Матеуша Моравецького.

Наступні парламентські і президентські вибори в Польщі відбудуться 2023 року. Партійні з'їзди двох провідних партій країни поклали неофіційний початок виборчим кампаніям. ■

НОВИНИ ПЛЮС

На Філіппінах розбився літак

На півдні Філіппін 4 липня розбився військово-транспортний літак, який перевозив 92 людини, переважно військових. На місці катастрофи на острові Джоло знайшли щонайменше 45 загиблих, водночас майже 40 людей вижили. Їх доставили до сусіднього військового шпиталю. Літак C130 Hercules намагався приземлитися в аеропорту Джоло, але вийшов за межі злітно-посадкової смуги, заявив міністр оборони Дельфін Лоренцана. «Він пропустив злітно-посадкову смугу, намагався відновити контроль, але не встиг», — пояснив журналістам начальник збройних сил країни генерал Собежана. Солдати входили до посиленних підрозділів на півдні Філіппін, мета яких полягала в боротьбі з ісламістськими бойовиками. Чинovníки заявили, що зараз немає ознак нападу на літак.

Помста Лукашенка Євросоюзу

На тлі наростання напруженості між Євросоюзом і Білоруссю Литва оголосила надзвичайний стан через рекордний приплив мігрантів: 160 із них проникли в балтійську республіку з сусідньої Білорусі тільки за останні 24 години 4 липня і були затримані прикордонниками. Це найвищий добовий показник за останні 6 місяців, а загальне число затриманих із початку січня досягло 1 тис. 98, що більше у 12 разів, ніж у попередньому році. Вільнюс вважає, що білоруська влада закриває очі або навіть підтримує переправлення нелегалів до кордону з аеропорту Мінська, який приймає кілька щотижневих рейсів з Іраку і Туреччини. Прем'єр-міністр Литви Інґріда Шимоніте заявила в п'ятницю, що це помста Лукашенка за спільну позицію ЄС щодо білоруської влади.

Лісові пожежі на Кіпрі

Щонайменше чотири людини загинули внаслідок масштабної лісової пожежі на Кіпрі. Станом на неділю, 4 липня, вогнеборцям удалося значною мірою взяти ситуацію під контроль, заявив президент Кіпру Нікос Анастасіадіс. За його словами, полум'я знищило більше 55 квадратних кілометрів лісу та сільськогосподарських площ, повідомляє агенція Фра. Йдеться про наймасштабнішу катастрофу на острові за останні десятиліття, сказав Анастасіадіс. «Це найгірша пожежа з 1974 року», — цитує його слова агенція «Франс Пресс». Також президент Кіпру пообіцяв, що уряд негайно надасть допомогу постраждалим і родичам жертв. За даними місцевих ЗМІ, четверо загиблих були робітниками з Єгипту. За попередніми даними, у підпалі підозрюють 67-річного місцевого жителя, якого вже взято під варту. За повідомленнями ЗМІ, чоловік палив садове сміття. Пожежа почалася на тлі сильної спеки та багатоденної засухи поблизу портового міста Лімасол. У суботу ввечері жителів кількох селищ, розташованих у цій місцевості, довелося евакуювати. Греція, Італія та Ізраїль надіслали свої літаки для допомоги в гасінні вогню.

Французькі правопопулісти переобрали головою партії Марін Ле Пен

Французька правопопулістська партія «Національне зібрання» (колишня назва «Національний фронт») переобрала своєю головою Марін Ле Пен на четвертий термін. На партійному з'їзді, який проходив у неділю, партія повідомила, що Ле Пен отримала підтримку 98% членів партії. Інших кандидатів на посаду голови партії висунуто не було. Ле Пен очолює партію з 2011 року. У 2018 році політсилу перейменували в «Національне зібрання». Ле Пен планує тимчасово відійти від головування в партії восени цього року, аби зосередитися на президентській виборчій кампанії. На президентських виборах 2017 року Ле Пен пройшла до другого туру, в якому поступилася Еммануелю Макрону. Згідно з опитуваннями, Марін Ле Пен має шанси знову зустрітися з Макроном у другому турі наступних президентських виборів, які відбудуться у Франції за десять місяців.

Європа прощається з одноразовим пластиком

Використання одноразового пластику в Європі остаточно заборонено. Про це написали на своїх сторінках у твіттері Єврокомісія і єврокомісар з навколишнього середовища Віргініус Сінквічюс. Відповідний закон, ухвалений ще в 2019 році, зобов'язував усі держави ЄС видалити з ринку такі вироби й більше не робити їх із 3 липня 2021 року. Протягом 12 місяців ще буде дозволено продати накопичені раніше запаси, але потім і це буде під заборону. Більше 80% відходів, що забруднюють моря і океани, — це пластик.

ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений диплом, серія СК №36650069, виданий Одеським державним екологічним університетом на ім'я **Полудня Олександра Володимировича**, вважати недійсним.

■ ДОСВІД

Сіль землі

Молодий фермер поїздив по світу й повернувся, бо хоче розвивати свою країну

Ганна ЯРОШЕНКО
Полтавська область

Фермеру з міста Лохвиця, що на Полтавщині, Григорію Шамрицькому 34 роки. «Через три місяці буде 35, — уточнює він. — Відтак уже не належатиме до вікової групи молодих фермерів. Адже програма державної підтримки в Україні поширювалася на молодих фермерів віком до 35 років».

Григорій має безцінний досвід роботи за кордоном. Іще навіть не закінчивши Київський національний університет біоресурсів і природокористування України за спеціальністю «інженер-технолог», молодий чоловік поїхав у Фінляндію й паралельно доучувався. У нордичній країні Північної Європи тямущий українець влаштувався на ферму на 4 тисячі голів свиней: розпочавши простим працівником, уже через рік управляв нею, набравши свій персонал із числа українців — причому завдяки ефективній організації праці зменшив його наполовину.

«Можна сказати, я фермер від народження»

— Добитися посади керівника українця за кордоном не так легко, — констатує Григорій Шамрицький. — Найперше за два місяці довелося підтягнути знання англійської мови до пристойного розмовного рівня, аби не мати меж у спілкуванні. До того ж, мабуть, відіграла свою роль прищеплена моїми батьками працелюбність. Можна сказати, я фермер від народження. Виріс у Лохвиці, куди переїхали батьки, в багатодітній сім'ї — маю семеро братів та сестру. Із самого малку всі ми були приречені до щоденної праці — обробляли родиною півтора гектара городу, три гектари цукрових буряків у місцевому фермера, а ще батьки мали велике господарство: тримали корів, биків, свиней, понад сотню гусей, а скільки курей, ніхто навіть не рахував. Одним із моїх обов'язків у дитинстві було пасти череду, яка налічувала 52 корови — і це тільки з нашого кутка (на сьогодні ж їх лишилося всього дві чи три). Отой досвід став мені в нагоді, коли прибув у Фінляндію. Усього за три роки зумів організувати роботу на фермі таким чином, що за показниками вона вийшла на восьме місце в країні серед інших господарств, завдяки чому моєму босові Ярі Макілу запропонували посаду в міністерстві. Я забрав на ферму своїх рідних братів Михайла, Миколу, Романа й Давида. Микола, перейнявши мій досвід керівництва, і сьогодні управляє цією фермою — загалом уже 11 років. До речі, один із братів уже дозрів до того, щоб повернутися додому. Інші ще шукають себе.

■ **Нині багато хто з молодих, на жаль, не бачить свого майбутнього в Україні. Тож цікаво, чому ви не лишилися за кордоном.**

— Не прижився на чужині тому, що з першого ж дня мене тягнуло на Батьківщину. Загалом побував не тільки у Фінляндії, а й у Великій Британії, інших країнах, проте завжди знав, що хочу відбутися як фермер і особистість удома, в Україні. Тому не бачив свого майбутнього за кордоном, хоч перспективи, звісно, були. Але все, чого б там досягнув, — це посада менеджера на фермі. Будучи іноземцем, навряд чи зміг би створити в чужій країні власне фермерське господарство, купити землю. Окрім усього, на

зароблені за кордоном кошти я побудував у Лохвиці будинок, придбав автомобіль. А ще вирішив одружитися. Враховуючи всі ці обставини, а також непереборне бажання ходити по рідній землі, я й повернувся.

■ **Очевидно, ви прекрасно розумієте, що відчують мігранти, повернувшись додому після кількох років життя за кордоном.**

— Спочатку було важко, адже дохід у розмірі 1,5 тисячі євро зменшився до 3 тисяч гривень. Однак поступово і в Україні став на ноги. Спершу пішов працювати головним зоотехніком у ТОВ «Сенча». Відтак у 25 років керував трьома фермами в селі Сенча Лохвицького району (нині це Сенчанська ОТГ), маючи 60 підлеглих. Приймаючи, по суті, радянське тваринництво, ми підняли його на абсолютний інший рівень. Після цього мене запросили директором на ПП «Стоколос-Агроінвест», що в селі Вовківське. Попрацював на цій посаді рік і прийняв принципове рішення розпрощатися з нею. Адже моєю мрією з перших же днів після повернення в Україну було створення власного фермерського господарства. Здається, ще 2013 року (на ту пору не знаючи, що в Україні тисячі, десятки тисяч гектарів вільної землі, яка обробляється незаконно, без правостановлюючих документів, або взагалі не обробляється) я взяв аж під Чернігівщиною земельну ділянку площею два гектари в розваленому, як і половина сільських населених пунктів в Україні, зарослому бур'янами селі Голотівщина на Чорнухинщині. Із цього села й розпочав свій шлях фермера. Наприкінці 2015 року створив своє фермерське господарство. Нині я є головою ФГ «Моя земля 2015», надав роботу понад 20 працівникам. Живу з сім'єю в Лохвиці, тут же маю свій офіс. І цілком задоволений своїм нинішнім життям. Окрім господарської, активно займаюся громадською діяльністю — є головою ГО «Асоціація фермерів, приватних землевласників та землекористувачів Лохвиччини». А два тижні тому ми відкрили в Лохвиці ще й регіональний офіс громадської спілки «Всеукраїнський конгрес фермерів» — потужної організації, що відстоює права моїх колег з усієї України, ведучи інтенсивний діалог із владою.

Григорію подобається рости, розвиватися й навіть долати труднощі на своїй землі.

Фермер від народження Григорій Шамрицький.

«Ми перебуваємо в неконкурентних умовах порівняно з європейськими фермерами»

■ **Як відомо, не так давно через тиск податкової служби фермери з усіх куточків України оголосили про всеукраїнський страйк. Ви також активно долучилися до цього протестного руху.**

— Річ у тому, що влада, прагнучи навести порядок із нелегальним обігом пального, ввела ліцензування останнього. А після цього податкова служба перевіряє фермерів: чи така, як треба, бочка для пального, чи правильно використовується дизпаливо тощо. Дійшло до того, що моїх колег почали штрафувати (причому сума штрафів сягала й 500 тисяч гривень). Ми з головою Всеукраїнського конгресу фермерів Іваном Слободяником порушили це питання на загальнодержавному рівні, а також вдалися до рішучих дій. Було оголошено: якщо такий ганебний стан речей триватиме й далі, ми вийдемо на всеукраїнський страйк. Щоправда, після зустрічі Івана Слободяника з головою Державної податкової служби України всі перевірки фермерів були припинені.

Так само починалося обговорення законопроекту про відкриття ринку землі. Попрацювавши за кордоном, прекрасно розумію, що ми перебуваємо в неконкурентних умовах порівняно з європейськими фермерами. Скажімо, фермер із Фінляндії, який має землю у приватній власності, знає, що на нього чекає завтра або через 20—50 років, кому він її передасть. В Україні ж цього немає й не буде, поки не запрацює вільний ринок

Григорій має намір посадити горіховий сад, аби передати його нащадкам. Фото з особистого архіву Григорія Шамрицького.

землі. Але 100 тисяч гектарів в одні руки — ну, це вже занадто. Під час ефірів на українських телеканалах ми неодноразово говорили про те, які зміни до законопроекту потрібно внести, аби ринок землі запрацював для фермерів, а не для олігархів, монополістів, іноземців. І я вважаю, що більшість наших конкретних зауважень нагорі почули. До 2024 року прийнято обмеження 100 гектарів землі в одні руки. Ніяких юридичних осіб, як і іноземців, до всенародного референдуму на наших чорноземах не буде. Нині дехто з політиків вдається до маніпуляцій стосовно відкриття ринку землі в Україні, і пояснення тут просте: певних особистостей усувають від «годиниць», на яких вони сиділи десятиріччями. Я цей закон добре знаю, бо сам добивався того, аби фермерам дали державне кредитування на придбання землі, а для тих моїх колег, котрі мають наділи в постійному користуванні, був передбачений їхній викуп за нормативно-грошовою оцінкою — повірте мені, це дуже дешево: приблизно 20—25 тисяч гривень за гектар. Викупити цю землю з розстрочкою на 5—10 років із наданням державного кредитування — як на мене, кращих умов годі й придумати.

«Маю впевненість, що недалеко той час, коли й ми працюватимемо, як увесь світ»

■ **Але ж і серед фермерів є такі, які виступають проти відкриття ринку землі по-українськи.**

— Знаєте, фермери теж є різні. Скажімо, в нашій країні до цієї категорії відносять себе люди, які розвалили мінімум

по одному колгоспу, за безцінь «прихватизували» колгоспне майно, за копійки взяли в оренду землю в селян (адже тільки останнім часом власники паїв почали отримувати більш-менш гідну орендну плату) і років 20 на таких умовах користувалися нею, збагачуючи себе та свої родини й розвалюючи село. А є фермери нового покоління, котрі розпочали власну справу з нуля в 2010—2017 роках або ж стартують нині з двох-трьох земельних паїв своєї родини. Останні до семи гектарів, які є в їхній власності, хочуть докупити, наприклад, іще сім і посадити полуницю чи смородину, зайнятися їхньою переробкою (а це можливо тільки на власній землі). Звичайно, кожного можна зрозуміти: як початківця, котрий хоче придбати у власність 10—20 гектарів землі, аби міцно стати на ноги, так і власника холдингу чи фермера, який 20 років користувався землею «на шару», а тепер змушений буде її викупити або віддати комусь іншому. І для тих, хто звик працювати «в тіні», безхмарне життя закінчиться. От у мене, скажімо, стовідсотково легальне підприємство, оформлені наймані працівники. Я сплачую величезні податки до державної казни, а також до місцевих бюджетів. Поїздивши по світу, я повернувся, бо хочу розвивати свою країну. І готовий підтримувати таких самих фермерів. Адже чим більше серед нас буде свідомих, патріотичних людей, тим швидше всі ми заживемо у процвітаючій країні.

■ **За кордоном фермерам живеться значно легше, ніж в Україні?**

— На відміну від стабільного

життя, яке мають фермери за кордоном, ми тут щодня долаємо якісь перешкоди. Державна підтримка там прописана до найдрібніших деталей. Тож фермери спокійно займаються своєю справою, будучи впевненими, що завтра її ніхто не відбере, не запропонує поділитися, не вставлятиме палиць у колеса тільки тому, що в тебе щось виходить. Тому, зрозуміло, нашим закордонним колегам живеться й працюється комфортніше. Але ми теж до цього йдемо. П'ятий рік займаючись фермерством, спостерігаю, як усе потихеньку налагоджується. І тому маю впевненість, що недалеко той час, коли й ми працюватимемо, як увесь світ. А перспективи в Україні величезні. Маючи 15 відсотків світових чорноземів, можемо годувати 10 таких країн, як наша. З огляду на це важко зрозуміти, чому в нас були ліквідовані Міністерство аграрної політики, сільськогосподарські управління на місцях. Це схоже на своєрідну диверсію. Невипадково, спілкуючись два тижні тому в zoom з міністром аграрної політики та продовольства України Романом Лещенком, я наголосив, що в кожній громаді неодмінно має бути особа, відповідальна за розвиток аграрного сектору. Радує те, що згадане міністерство нарешті відновлено й фермери мають можливість доносити свою думку до високопосадовців.

Мріє посадити горіховий, а також яблуневий сад

■ Чи матимете змогу купити наділі з відкриттям ринку землі?

— Докладу всіх зусиль для того, аби це зробити. Поки що, як і більшість колег, займаючись вирощуванням високотехнологічних культур. Але в мене є твердий намір посадити горіховий сад. Він родить сто літ, тож його можна передати своїм нащадкам. Мрію посадити також яблуневий сад, а ще зайнятися городництвом, яке на сьогодні є настільки не вигідним, що вважається майже мазохізмом. Але ж встановити систему крапельного зрошення можна лише на своїй, а не орендованій земельній ділянці. Тому маю надію на доступні кредити. У моєму житті була ситуація: коли зайнявся фермерством, прийшов по початковий капітал до банку — і наткнувся на відмову в кредиті. Мені сказали: поки в тебе, мовляв, не буде кредитної історії, доки не покажеш, що твій бізнес реально функціонує, ми тебе не зможемо кредитувати. Нині ж мені як голові фермерського господарства вже телефонують із банків і самі пропонують кредити. Три фермерські господарства, що входять до нашої Асоціації фермерів, приватних землевласників та землекористувачів, отримали безвідсотковий державний кредит у сумі до 500 тисяч гривень із розстрочкою на п'ять років. Завдяки Івану Слободянику ми добилися того, щоб фінансування з Українського державного фонду підтримки фермерських господарств було збільшено. Водночас фермерам, які сьогодні обробляють 100—300

гектарів землі, не сплачуючи при цьому податків, обдурюючи державу, викупити ділянки за кредитні кошти не світить. Тому вже не один рік перекоюю колег виходити з тіні.

■ Будучи, по суті, зоотехніком за освітою, ви стали агрономом.

— А мені доводилося бути в житті і зоотехніком, і агрономом, і землевпорядником, і юристом. Зрештою, всі оті навички згодилися, коли став керівником.

■ Знаю, що ви балотувалися на посаду голови Лохвицької територіальної громади.

— Наша громадська організація десь за пів року до виборів прийняла таке рішення. Зрозуміло, більшість із нас не хоче йти у владу. Бо, як тільки ти вмоцнешся у владне крісло, наступного ж дня автоматично стаєш для оточення поганим. Але замість обурюватися, як усе погано, ми вирішили показати, що можна досягати змін на краще. І нині два члени нашої громадської організації — я й Оксана Костюк — стали депутатами Лохвицької міської ради, один із членів — Олександр Петренко — депутатом Миргородської районної ради, а ще один — Олександр Руденко — увійшов до депутатського корпусу Полтавської обласної ради. Таким чином, увійшовши до рад різних рівнів, намагаємося щось робити для громади, наскільки це вдається. Адже в сесійній залі поряд із нами нерідко сидять слуги монополій, які голосують так, як їм накажуть, навіть не вникаючи в суть твоїх слів. Неприємно, але опускає руки — це не для мене.

■ У вас троє дітей.

— Поки що.

■ Чи все робите для того, аби їхнє дитинство було яскравим і незабутнім?

— Стараюся. Хоч, бува, й картаю себе за те, що через постійну зайнятність приділяю їм недостатньо уваги. Коли маю вільний час, намагаюся проводити його з дітьми раціонально, а не просто бути присутнім поруч із ними, займаючись своїми справами. Якщо в них є бажання, іноді беру їх із собою чи то в поле, чи до офісу, чи на елеватор. Із синами (вони старшенькі за доньку) катаємося на велосипедах, їздимо верхи на конях, узимку відвідуємо ковзанку. Звісно, потрібно докласти зусиль, аби проводити з дітьми більше часу. Адже вони так швидко ростуть — найстаршому сину вже дев'ять років. А втрачений час, не проведений разом із дітьми, потім не надолужити.

■ Через українські реалії дедалі частіше огортає сум. Що й казати, Україна — далеко не найкраща країна для життя.

— Так, тут важко чогось досягти. Водночас усім готовий сказати: за кордоном нас не чекають. Ми там потрібні лише як роботяти, як ті, хто допоможе абorigенам стати багатшими. Я справді вірю в Україну. Маючи власний бізнес, міг би спокійно поїхати з сім'єю в будь-яку країну й там жити. Але мені це нецікаво. Натомість подобається рости, розвиватися й навіть долати труднощі на своїй землі, яка дає нам силу й енергію. ■

На нереформованому енергетичному ринку України електрична енергія перетворюється на джерело надприбутків олігархів та засіб їх тиску.

Фото з сайту 4733.com.ua.

Олег ГАНСЬКИЙ

Ринок електроенергії в Україні настільки кволий, що його не переставе лихоманити вже із самого першого дня роботи. Наразі Кабінет Міністрів відклав до 1 серпня нинішнього року подорожчання електроенергії для побутових споживачів. Тим часом на торгах рекордно обвалилася вартість одного кіловата електроенергії — експерти вважають, що таким чином компанія ДТЕК Ріната Ахметова намагається чинити тиск на владу.

Ціна зросте у серпні

Кабінет Міністрів ухвалив рішення зберегти до 1 серпня тариф на електроенергію для населення на рівні 1,68 гривні за кіловат-годину. Також уряд на місяць продовжив термін набуття чинності змін до спеціальних зобов'язань «Енергоатому» та «Укргідроенерго» на ринку електроенергії. До 15 липня відкладено термін, до якого «Енергоатом» і «Укргідроенерго» мають укласти угоди з постачальниками універсальних послуг про постачання електроенергії безпосередньо.

Як відомо, зараз продовжує діяти схема спецзобов'язань, за якою обидві структури мають поставляти електроенергію держпідприємству «Гарантований покупець» за ціною 0,15 гривні за кіловат.

Востаннє Кабмін підвищував тариф 1 січня 2021 року, вперше за три роки. На думку деяких експертів, реальна вартість електроенергії в Україні становить від 2,6 до 4 гривень у залежності від області. А отже, діючий нині тариф не покриває витрати на постачання електроенергії, а щорічні доплати через занижені тарифи на електроенергію для населення сягають 65-70 млрд грн.

У Міненерго пояснили рішення відкласти підвищення тарифів тим, що потрібен додатковий час для належного розрахунку моделі фінансової стабільності учасників ринку для забезпечення тривалого стійкого ефекту. Сам процес підвищення тарифів передбачає поділ споживачів на чотири категорії в залежності від обсягів споживання: до 100 кВт-год; 100-300 кВт-год; 300-500 кВт-год; від 500 кВт-год. Чим більше споживає користувач, тим вищим буде його тариф: максимальний тариф для споживачів за використання електроенергії може скласти 3,4 гривні за кіловат-годину. Для громадян, які в місяць споживають до 100 кіловат, ціна може бути нижчою від діючого нині тарифу. Такий обсяг електроенергії, за даними профільного міністерства, щомісяця споживають 16 млн українських домогосподарств — 40% побутових споживачів.

Обвал на вихідні

Тим часом на гуртовому ринку електроенергії відбуваються дивовижні події. Так, минулої суботи ціна електроенергії на ринку «на добу вперед» знизилася до історичного мінімуму в 2021 році — 426,06 гривень/МВт-год. Це, за даними на сайті ДП «Оператор ринку», на 35,9% нижче за ціну, що склалася на 3 липня і майже в 3,5 раза нижче ціни на 1 липня.

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ БАЛАНС

Змінний струм

Влада підвищує вартість електроенергії для населення з 1 серпня, але при цьому не може впоратися зі змовами олігархів на гуртовому ринку

При цьому сам обсяг ринку знизився до 44,9 тис. МВт з 81,58 тисяч МВт-год, який був зафіксований станом на 1 липня.

А вже наступного дня вартість струму на цьому ж ринку раптово зросла на 18,6% — до 505,68 грн/МВт-год. Таким чином, плюс 18% ринок досяг лише за один день. Водночас обсяг ринку за ці ж 24 години зріс до 51,7 тис. МВт-год, що на 15% вище за показник на 4 липня.

Враховуючи форс-мажор, у понеділок Національна комісія, що здійснює регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг, провела екстрене позачергове засідання. Під час цієї розмови було ухвалено рішення, що мають стабілізувати ситуацію на ринку електроенергії. Так, регулятор зобов'язав оператора системи передачі та операторів систем розподілу закуповувати на цьому сегменті ринку обсяги електроенергії, що необхідні для компенсації виробничих втрат.

Також регулятор встановив обмеження місячного обсягу продажу електричної енергії за двосторонніми договорами між виробниками та іншими учасниками ринку електричної енергії, що входять «до складу одного вертикально інтегрованого суб'єкта господарювання», у розмірі 50 відсотків їх місячного обсягу продажу електричної енергії.

Регулятор встановив мінімальне цінове обмеження на ринку, нижче якого учасники ринку не мають права подавати цінові пропозиції. Обмеження буде діяти до 8 липня цього року і відповідає останньому тарифу на відпуск електричної енергії ДП НАЕК «Енергоатом», проіндексованому на індекс цін виробників промислової продукції та становить 734,9 грн за мВт/год. Водночас задля оцінки дій учасників ринку регулятор оголосив про початок процедури розслідування порушень законодавства щодо функціонування ринку електричної енергії у вказані дні.

«Стрілки» — на трейдерів

Експерти пояснили, чим для пересічного споживача невигідною є ситуація з падінням цін на ринку електроенергії. Адже факт, який, здавалося б, повинен несканозно порадувати споживачів, насправді викликає тривогу.

З одного боку тому, що це оптова ціна, а нам, споживачам, відпускають електроенергію за твердим тарифом, який ніхто знижувати не має наміру. Навпаки, з серпня тариф підвищують. З другого боку,

нинішня оптова ціна на електроенергію абсолютно далека від реальності і є в 2-3 рази нижчою від собівартості дешевої атомної енергії. Причиною такого аномального падіння ціни на електроенергію, як вважається, стали махінації трейдерів, які займаються перепродажем електроенергії на ринку.

Трейдери виконують посередницькі функції на ринку, самі нічого не виробляючи, перепродуючи готовий продукт. Тому АЕС і ТЕС вирішили відмовитися від їх посередницьких послуг і контактувати на ринку безпосередньо зі споживачами.

Однак із критикою такого рішення виступила Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері енергетики і комунальних послуг. Деякі аналітики звинуватили комісію у тому, що її керівництво пов'язане з цими трейдерами, які встановлюють свої порядки на ринку електроенергії. І, мовляв, ще в кінці травня Міненерго офіційно звернулося до НКРЕКУ з проханням припинити махінації трейдерів і дати можливість генеруючим компаніям безпосередньо контактувати зі споживачами. Однак Нацкомісія відмовилася це робити.

«Вуха» Ахметова?

Тим часом сама Нацкомісія звинувачує у саботажі компанію «ДТЕК», що належить олігарху Рінату Ахметову. У заяві НКРЕКУ йдеться, що різке зниження ціни «викликано виводом попиту з ринку «на добу вперед» на ринку двосторонніх договорів». Оскільки ринок суттєво зменшився, то і середньозважена ціна обвалилася.

«Таке різке зниження попиту відбулося через зменшення закупівлі електроенергії деякими учасниками ринку: насамперед компанією «Д.Трейдінг» (група ДТЕК). Зокрема, ТОВ «Д.Трейдінг» зменшила закупівлю електроенергії на РСВ на 74%. Нетипова поведінка учасників ринку викликає серйозні питання і підтверджує проблему надлишкової ринкової влади окремих гравців, використовуючи такі дії, в тому числі для тиску на органи влади з метою реалізації своїх неправомірних вимог. Така надмірна влада окремих гравців на ринку електричної енергії несе загрозу його ефективному, конкурентному і стабільному функціонуванню», — заявили в НКРЕКУ і пообіцяли передати інформацію Антимонопольному комітету для проведення розслідування. ■

■ ВСЕ ДЛЯ ПЕРЕМОГИ!

Загін особливого призначення

Пенсіонери-волонтери не мають часу скаржитися на свої хвороби, бо вже не один рік допомагають бійцям на фронті

Олена ЧЕРКАСЕЦЬ
Полтава

Здавалося, що з виходом на пенсію темп життя літніх людей сповільнюється. Проте це не про волонтерський загін «Невтомні бабусі»: вони не влаштовують сиденьки на лавочці чи перед телевізором, не скаржаться на високий тиск та біль у суглобах. Навпаки! Вони зберігають активність й увесь свій вільний час використовують для допомоги фронту на сході.

Коли вік — не завада

Волонтерський загін «Невтомні бабусі» утворився разом із пострілами війни на сході й досі продовжує допомагати військовим на фронті. Командир загону — Людмила Заливча, завідувачка бібліотеки-філіалу №7 Полтавської ЦБС, на базі якої й утворилося це об'єднання.

Маскувальні сітки, одяг, продукти — таку допомогу постійно надають волонтери на передову.

А розпочиналося все з сувенірів, які виготовили і передали на фронт учасниці гуртка вишивальниць «Українські вечорниці», що був створений при бібліотеці раніше. Аби підтримати бойовий дух військових, майстрині виготовляли для них обереги, ляльки-мотанки, які наповнювали духмяними травами. А солодощі для хлопців випікали ящиками.

— Волонтерська робота стала пріоритетним напрямом роботи в бібліотеці, тож питання допомоги армії ніколи не викликало сумніву ні у колективу бібліотеки, ні в її користувачів, — розповідає командир загону «Невтомні бабусі» Людмила Заливча. — Яюсь до мене звернулася активна учасниця гуртка вишивальниць Людмила Каленюк та її син Сергій, який на той час уже займався волонтерською діяльністю, аби ми гуртом виготовили маскувальні сітки для військових. Мовляв, вони допомагають залишатися непоміченими, тому бійці на фронті дуже потребують їх. І хоч досвіду ні в кого у цій справі не було, усі добре розуміли, що мусимо навчитися та допомогти нашим воїнам.

Першими до справи узялися Мирослава Плешкова, Віра Гордівська, Олена Цубер, Катерина Калініченко. Дещо пізніше у волонтерські ряди стали Зоя Дацько, Надія Форманчук, Ганна Слинько.

Аби швидко опанувати майстерність виготовлення сіток, жінки звернулися по допомогу до Полтавської громадської організації «Батальйон небайдужих». Учасники «Батальйону» — молоді жінки — на той час уже уміли виплітати такі сітки, тож поділилися своїм досвідом із бабусями. Освоївши кілька майстер-класів, літні майстрині взялися до роботи. Творчу майстерню для вишивальниць у приміщенні бібліотеки швидко переобладнали на волонтерську кімнату, і робота закипіла.

Подружжя Калініченків Катерина та Григорій плели рибальські сітки, що стали основою для маскувальних. Але ж попереду кропітка праця: кожне вічко необхідно було обплести шматочками тканини. Тож для зручностей у роботі пан Григорій у вестибюлі бібліотеки спорудив величезний дерев'яний каркас, на який розгортали і прилаштували довге-

лезні сітки.

Роботи вистачало для всіх: одні різали тканину кольору хаки на вузькі смужечки, інші — готували її до заплітання, треті — плели.

— Тканину зносили всі, хто тільки міг: і школярі, і вчителі, і користувачі бібліотеки, і учасниці гуртків. У хід шло все: і старі простирадла, і штори з «секонда»... Сітки мають бути зеленими, а де ж узяти стільки зеленого? І ми знайшли вихід: накупили порошкової фарби, розводили її у відрі, фарбували тканину й отримували потрібний колір, — розповідає Людмила Заливча.

А пізніше до гурту почали долучатися й інші охочі, аби бодай чимось допомогти бійцям.

І розпочалася справжня круговерть: одні приносили консервацію чи якісь домашні заготовки, інші — сушку, а хтось виготовляв необхідні речі. Так назбирався чимало жіночок-активісток. Тож нині волонтерський загін уже налічує майже п'ять десятків осіб. Вік бабусь — 60+. Найстарішою Юлією Карповою 90 років. Але, попри свій поважний вік, жінка робить свій посильний внесок для перемоги. Бо розуміє: на війні все знадобиться.

Як ви човен назовете...

На міський конкурс, що був організований до міжнародного дня волонтера, загін бабусь на чолі з Людмилою Заливчою прийшов у повній готовності й у повному складі. Там обирали найактивніших та кращих із кращих. Але буквально перед виходом на сцену жінки розгубилися: попри те, що вони скільки часу пропрацювали і на їхньому рахунку чимало добрих справ, зроблених для військових, їх могли зняти з перегонів. А все через те, що волонтерський загін не мав... назви!

«Якщо хоч одного бійця врятували наші сітки, значить, ми не даремно сюди ходимо», — кажуть невтомні волонтери.

Тож активістки просто за лаштунками почали швидко перебирати варіанти. Оскільки у складі були бабці і за віком, і за статусом, назва «Невтомні бабусі» з'явилася сама собою. А пізніше ще й емблему загону розробили.

Дослова, на конкурсі «Невтомні» здобули перемогу в номінації «Кращий волонтерський загін у сфері роботи по допомозі військовослужбовцям, які перебувають у зоні АТО». Це стало успішним підсумком їхньої діяльності за рік. А нещодавно на регіональному конкурсі «Благодійна Полтавщина — 2020» волонтерський загін бабусь виборов II місце у номінації «Благодійність у соціальній сфері». Нагороду прибуває, а отже

У майстерні кипить робота: буде для бійців нова маскувальна сітка.

— роботу «Невтомних» бачать.

Згодом загін поповнився й дідусями: Григорій Калініченко, Іван Дацько, Микола Чернишенко, Григорій Цубер стали постійними відвідувачами.

За час перебування в колективі літні люди здружилися між собою і щодня у той час, коли працює бібліотека, збираються до спільної роботи. Графіку відвідувань немає, тож старенькі вибудовують такий, коли кому зручно: хто приходить зранку, а хто і після обіду.

Чай і кава до сіток

Новина про жорсткий локдаун викликала в жіночок шок: як же воно буде? Адже вся робота призупиниться! Та, оговтавшись, бабусі стали по домівках шити маски. Це зараз вони на кожному кроці продаються, а з початком пандемії були в дефіциті.

— Скільки їх було настроєно, навіть важко сказати, — розповідає Людмила Заливча, — тисячі чотири, не менше. Деякі майстрині ще й вишивкою та в'язаними сердечками оздоблювали.

Але не думайте, що на цьому волонтерська робота загону завершується. У проміжках між плетінням сітки жінки шийть

На конкурсі «Благодійна Полтавщина» наші волонтерки здобули чергову нагороду.

Фото з соціальних мереж.

Передача від «Невтомних бабусь» доїхала на фронт.

— Звичайно, до виготовлених сіток та речей хочеться покласти бійцям ще щось. Тож наші бабусі, попри маленьку пенсію, купують на фронт чай, каву та інші гостинці, — додає Людмила Заливча, командир загону «Невтомні бабусі».

Останнім часом зв'язок із фронтом тримають через Світлану Галієву, доньку однієї з учасниць загону — Віри Гордівської.

Нещодавно Світлана з волонтерів подалася у десантні війська. Жінка вважає, що її місця на фронті. Там вона буде корисні-

шою. А її мама Віра продовжує активну волонтерську роботу та виготовляє янголяток, аби вони своїми крильми оберігали військових від ворога.

За увесь час роботи «Невтомні бабусі» виплели майже три кілометри сітки. До речі, роботу над ними не призупиняли навіть під час локдауну. Дотримуючись усіх карантинних санітарних вимог, збиралися по дві три особи і так працювали.

— Якщо хоч одного бійця врятували наші сітки, значить, ми не даремно сюди ходимо, — кажуть невтомні волонтери... ■

■ АКТУАЛЬНО

... І зміцнити душу
й тіло

Зарядитися енергією на цілий рік і посилити імунітет допоможе природне загартування. Літо — найкраща пора, щоб його розпочати

Юлія КРУК

Зваженість і поступовість

Хто ж зараз думає про зиму, холод і надокучливі застуди? За вікном літо, тепло і сонячно, погода — як на замовлення. І саме нині (так-так!) найкраще подбати про те, щоб із настанням холодів менше вчашати до лікарів та аптек. Як запобігти застудним захворюванням? Як зміцнити організм і його готовність чинити опір несприятливим впливам довкілля? Окрім збалансованого харчування, оптимальних режимів праці та відпочинку, відмови від цигарок і алкоголю, дуже важливо займатися загартуванням. Ці нескладні процедури, на думку лікарів, є надійним джерелом здоров'я для людей будь-якого віку і можуть так зміцнити організм, що ви забудете про нежить, ангіну й запалення легенів узимку. Навіть хворі люди, котрим протипоказані заняття фізичними вправами за станом здоров'я, можуть загартовуватися з користю для себе.

Однак тут потрібна зваженість. Загартовуванням, як і заняттями фізичними вправами, за тиждень чи навіть за рік неможливо «заробити» індульгенцію здоров'я на все життя. Тож, беручись за процедури, врахуйте такі принципи: поступовість (плавне збільшення загартовувального чинника), регулярність (важливо щодня дотримуватися заданого режиму), індивідуальність (слід враховувати особливості людини: вік, стать, стан здоров'я). Людям старшого віку краще перед початком проконсультуватися з лікарем.

Найчастіше загартування проводять вранці після гімнастики. Це не означає, що у вечірній час воно некорисне. Однак безпосередньо перед сном холодні процедури недоцільні, оскільки збуджують центральну нервову систему, тоді як потрібне загальне розслаблення організму.

Холодна вода творить дива

Природні стихії — повітря, вода і сонце — найбільш дієві засоби загартування, їхні цілющі властивості відомі людям із давніх-давен.

Повітряні ванни показані людям різного віку і стану здоров'я будь-якої пори року. Вони покращують обмінні функції організму, зміцнюють судини і нервові закінчення шкіри, стимулюють діяльність мозку та роботу серця, підвищують загальний тонус. Починають загартування при температурі повітря плюс 20°C, а зі збільшенням адаптації організму знижують її до 8-10°C. Тривалість процедури — від кількох хвилин на початку до 1-2 годин у подальшому.

Вода, сонце, літо — загартовуйся, щоб не хворіти!
Фото з сайту sport.24tv.ua.

Водні процедури. Холодну воду цілком заслужено називають «королевою здоров'я». Її загартовувальна дія на організм найсильніша. Холодна вода викликає рефлекторне скорочення судин шкіри (а в них міститься третина всієї крові людини). За рахунок цього частина периферійної крові переміщується до внутрішніх органів і мозку, несучи з собою додаткові поживні речовини і кисень. Після короткочасного звуження судин настає друга фаза реакції — їх розширення. Це викликає почервоніння шкіри і супроводжується приємним відчуттям тепла, бадьорості та м'язової активності. Звуження, а потім розширення кров'яних судин — своєрідна гімнастика для серцево-судинної системи, яка сприяє інтенсивному кровообігу.

Загартування водою вдосконалює апарат терморегуляції. Завдяки цьому температура тіла при несприятливому стані довкілля залишається в оптимальних межах, а захисні сили організму завжди перебувають у «бойовому стані».

Загартування водою — це обтирання, обливання або душ, контрастний душ і купання. Перед процедурою шкіра не повинна бути холодною. Бажано розігріти тіло фізичними вправами або розтиранням, але не доводити до активного виділення поту.

Обтирання вологим рушником — один із найпростіших засобів загартування. Після нього тіло варто розтерти жорстким сухим рушником до почервоніння і приємного відчуття тепла. Звинувши до обтирання, переходьте до обливання або холодного душу.

Обливання або холодний душ мають сильніший загартовувальний ефект. Розпочинайте водою, близькою до температури тіла — 34-36°C. Потім температуру води знижуйте впродовж 2-3 місяців на 10-12°C.

Контрастний душ інтенсивно тренує механізм терморегуляції, підвищує тонус нервової системи, покращує кровообіг. Тривалість перебування під холодним душем від 3-5 до 15-20 секунд, під теплим — у 1,5-2 рази більша, ніж під холодним. Загальний час процедури від 2-3 до 10-12 хвилин. Завершуйте процедуру холодним душем, після чого розітрітьесь махровим рушником.

Не менш дієвий засіб загартування — купання у відкритих водоймах. Розпочніть влітку і систематично (не рідше 3 разів на тиждень) продовжуйте купан-

■ ДО РЕЧІ

Приклад надзвичайної загартованості організму продемонструвала американка Лінн Кокс. У серпні 1987 року тоді 30-річна жінка здійснила заплив Миру від острова Малий Діомед у США до острова Ратманова (Росія) у крижаній воді Берінгового проливу з температурою лише +7°C у звичайному купальнику і шапочці. Лінн Кокс перебувала у воді 2 години 5 хвилин. Досить сказати, що для незагартованої людини плавання в такій воді понад 10 хвилин — смертельне.

ня до глибокої осені. Під час купання слід енергійно рухатися, а найкраще — плавати, тоді вода «масує» тіло. Після водного сеансу ретельно витирайте голову, а тіло розітріть рушником до виникнення відчуття тепла, яке немов розливається по шкірі. Після трьох років загартування можете спробувати купання в ополонці.

Холодну воду використовують і як засіб проти зайвої ваги. У ній можна «спалювати» надлишки жирів. Наприклад, відомо, що за 15 хвилин купання у двадцятиградусній воді додатково спалюється 100 кілокалорій. Але вдаватися до такого сильнотривалого засобу, щоб схуднути, можна, лише порадившись із лікарем.

Сонце — у розумних межах

Сонячні ванни стимулюють обмінні процеси, зміцнюють нервову систему, підвищують стійкість до інфекцій. Під впливом ультрафіолетових променів у шкірі утворюється вітамін D, який зупиняє розвиток рахіту, зміцнює кістки. Сонячні ванни прискорюють загоювання ран. Проте не забувайте: сонце з фактора оздоровлення може легко перетворитися на засіб негативного впливу на здоров'я.

Найкраще сонячні ванни приймати вранці або під вечір (особливо влітку), коли менший потік інфрачервоних променів, які можуть викликати опіки. Для людей із підвищеною чутливістю до сонця слід розпочинати з сонячних ванн у тіні. Тут матимете розсіяні і відбиті промені. Після того, як організм адаптується, поєднуйте 3-5-хвилинне перебування на лагідному сонці з відпочинком у тіні. Збільшуючи перебування на сонці на 3-5 хвилин, можна довести його до 1-2 годин. Більше часу «грітися» під промінням недоцільно. Гонитва за засмагою обернеться головними болями, в'ялістю, поганим настроєм та опіками. ■

■ МАЙТЕ НА УВАЗІ

А щоб засвоїти йод — гуляйте

Правильне харчування і збалансована вітамінотерапія — незамінний щит для організму

Леся ХОРОЛЬСЬКА

Легка вечеря — добрий сон

Імунітет — наш захист і надійний помічник у боротьбі з недугами. Він потрібен нам не лише в сезон застуд та посиленої атаки вірусних інфекцій. Це наш щоденний щит. Якщо він міцний — організм швидко реагує на негативні чинники довкілля та збудники недуг, захищаючись від хвороб. Тому турбуватися про імунітет необхідно щодня, а не тоді, коли хвороба застукає нас зненацька.

Один зі способів правильно поповнювати резерв захисних сил організму — повноцінне харчування. Дієтологи нагадують: харчуватися слід регулярно, не пропускати трьох основних прийомів їжі — сніданку, обіду, вечері. А між основними прийомами їжі радять влаштувати невеликі перекуси. Фітотерапевт і дієтолог Борис Скачко вважає, що наповненість і калорійність страв повинні регулюватися часом дня. «Що ближче до сну, тим легше і швидше має засвоюватися їжа. Тому вечеря, яка допомагає зміцнювати імунітет, повинна включати такі страви, як пісний борщ, овочевий суп, молочна каша, овочева рагу, вінегрет, кисломолочні продукти. Легка вечеря швидко засвоїться і сприятиме відновленню сил організму під час сну вночі та забезпечить хороший апетит вранці», — переконаний фахівець.

На сніданок добре з'їсти порцію білого м'яса (риби чи птиці, до 150 грамів). Така їжа не лише активізує обмін речовин на найближчі три-чотири години після трапези, а й забезпечить амінокислотами м'язи та імунну систему. За словами дієтолога, тільки повноцінне харчування з достатньою кількістю білків у раціоні сприяє виробленню інтерферону та антитіл, які незамінні для захисту організму від вірусів та інших неприємностей.

Додайте руху й трохи перцю

Те, що вітаміни зміцнюють організм, відомо давно. Лікарі називають найбільш незамінними серед них вітаміни D, A, C і вітаміни групи B.

«Вітамін D не лише попереджає остеопороз, а й активізує імунітет, — наголошує пан Скачко. — Тому в раціоні часто мають бути жирна морська риба та печінка. Не забувайте додавати в раціон яйця, сало, масло, сметану. І постарайтеся зменшити вживання кави та чаю. Адже кофеїн порушує активізацію вітаміну D в організмі. Аби отримати вітамін у достатній кількості, регулярно гуляйте на свіжому повітрі. У сонячну погоду не забувайте підставляти обличчя під сонячні промені. Але не зловживайте засмагою».

Важливо регулярно вживати яйця, натуральні молочні продукти, які містять вітамін A. Цей вітамін знайдете також у моркві, буряку, гарбузі, солодкому перці.

«Вітамін A доставляє білок під назвою «секретний імунноглобулін A» на всі слизові оболонки організму. Основна його місія — зниження активності тих мікробів та вірусів, які потрапили в організм. Це перший ешелон захисту імунної системи. Таким чином організм ставить щит бактеріальній та вірусній інфекції, щоб не дати їй розвинутися в хворобу, — наголошує дієтолог. — Крім того, вітамін A покращує зір і допомагає уникнути катаракти, попереджає розвиток атеросклерозу судин, дозволяє зберегти високий рівень фізичної активності. Не забувайте, що рух — один із шляхів зміцнення імунітету».

Овочі варити — вітаміни губити

Вітамін C — справжній вартовий імунної системи. Його основне джерело — плоди шипшини та червоної горобини, капуста, цитрусові (лимон, апельсин, мандарин, грейпфрут).

Вітаміни групи B необхідні для відновлення сил та підвищення працездатності. Почерпнути їх можна з овочів, якщо їх правильно приготувати. «Оптимальна термічна обробка овочів активує рослинну клітковину, яка є живильним середовищем для корисної мікрофлори кишечника і здатна виробляти до 50 відсотків добової потреби вітамінів групи B. До того ж самі овочі містять у достатній кількості вітаміни групи B. Водночас горошина є джерелом великої кількості інших корисних вітамінів та мікроелементів», — стверджує фахівець.

Одним із найважливіших мікроелементів для імунної системи дієтолог називає йод. Його основним джерелом, як відомо, є морепродукти. А також йодована сіль. Регулярні прогулянки на свіжому повітрі також дуже важливі для засвоєння йоду.

Дієтолог радить не забувати про яблука, соняшникове та гарбузове насіння, червоне м'ясо. Ці продукти є багатим джерелом заліза. І додавайте до страв часник і зелену цибулю. Вони містять фолеву кислоту, яке незамінна для здорового функціонування організму. ■

Михайло НІКОЛЕНКО

ГЛАС НАРОДУ

Ні, не залишиться Україна «Розритою могилою»!

«...А буде син, і буде мати, і будуть люде на землі...»

Не будемо байдужими до своєї історії, своєї рідної української мови, до свого роду, звичаю, і будемо читати не смартфони, а такі газети, як «Україна молода», «Українське слово», «Слово просвіти».

Якщо наші «достойники» живосилом примусять усіх власників газетних розкладок торгувати хоча б на 80% україномовними виданнями, а не «Камсамольські правди», «Вестями» та іншим московським жовтим непотребом. Щоб відчувався в пресі, інтернеті, на телебаченні український дух! Щоб не боялася влада шерстити те і так, що лізе у всі шпарини з-за «поребрика» та ізсередины. Нічого соромитись (мовляв, у нас цензури немає) — у нас війна! Нічого «сюсюкатись» із «какаяразніцями».

Якби написали, що медаль про 30 років нашої волі коштує бодай 200 грн — я б купив її, а цей «лохотрон», незважаючи на немичну критику, далі продовжується. Ну неже немає на цю «срану» — 0 гривень — рекламу управи? Ото як брехали, так і брешуть! Тому народ уже нікому і ні в що не вірить.

Якщо підуть по Дніпру, що висихає, кораблі, баржі, «ракети», теплоходи, то й побачимо — це ж не вмерла Україна. А то продав Кравчук із Кудюкіним флотом і тепер розказує нам, що все «не так». От був колись (царство йому небесне) Кирпа Григорій (хоч і «регіонал») — будував трасу Київ—Одеса, Дарницький залізничний вокзал (стоїть недобудований як меморіал йому), й Укрзалізниця при ньому не була збитковою, а тепер — ідеш електричкою (здебільшого навстоячки), й дуже боляче дивитися на замуровані наглухо вікна і навхрест забиті двері на станціях, зупинках — Бортичів, Кучакове, чого доброго, таке чекає й на Березань (бо скажуть — нема грошей, вилізай). Та навіть у Києві, на Центральному залізничному вокзалі і тій самій Дарниці, немає

лав, щоб присісти, відпочити. Пригадую, як у 1955—65-му роках їздив на канікули до дідуся на Полтавщину, і дуже запам'яталася картина: розбомблена будова («раз'їзд Сухой») — самі стіни. Але одна кімнатка відновлена, з круглою металевою «буржуйкою» — для каси і для людей. Але ж тоді ще була розруха після того, як зчепилися дві нелюдські імперії. А що тепер?

Коли ж припиниться хаос, який твориться, впевнений, за московським сценарієм, — укрупнення, ущільнення, стягування земель (децентралізація)? Ну чия ж це «мудра голова» дотумкала, щоб такі міста, як Переяслав, Васильків, підпорядковувалися передмістям столиці — Броварам, Борисполю, Обухову! Адже моя Березань належала до Полтавської губернії Переяславського князівства!

Оце в нашій державі більше немає інших турбот, ніж налаштувати з нуля всі ці зв'язки (міліція-поліція, військомати, медицина, адмінслужби). Це все час, гроші, пересадка кадрів (свій-чужий), розподіл майна. Згадаймо, який раз усе це вже відбувалося в Україні, а потім поверталось на круги своя. А нових судів, прокуратур наплодили — так перед судами всі ж рівні, то й суд має бути один.

Як буде медицина (згідно з Конституцією) безкоштовна, а якщо й оплатна, то зручна для людини. Без надскладних комп'ютерних процедур, щоб потрапити до лікаря, щоб обстеження, здача аналізів були в одному місці, а не їзди-

ти з дітьми туди-сюди і сидіти в черзі біля «мікробів».

Якщо ціни на медикаменти будуть людські, а не спекулятивні (нема управи на ту аптечну мафію!).

Якщо Укрпошта піде в напрямку покращення для людності, а не для себе. Щоб газети приходили не раз на тиждень (кіними і то швидше доставляти, ніж Укрпоштою).

Якщо земельку не роздадуть чи розпродадуть «чужим» — це те останнє, що в нас іще залишилось. Вона вже зараз по-варварськи нищиться — сіють кукурудзу, сонях, ріпак, сою, розорюють «неугіддя», пасовиська, що ніде й козу попасти, сівозмінні не дотримуються, «хімію» валять у сівалки автотраном з величезних мішків так, що гинуть не лише бджілки, а й звірина.

Якщо селу (з огляду на вищесказане) не дадуть згинуть, бо саме завдяки селу Україна існувала й допоки залишається Україною.

Якщо не припинять суцільний лісоповал, бо дорубаються, що скоро ніде буде й москаля повісити, як у анекдоті. Ой, якби ж ви бачили, скільки пропадає сухоостою! Оце б сюди японців (ті і коріння повикорчовували б)! А було ж, що й проріджували, прибирали, хвою заготовляли, траву косили в «неугіддях».

Якщо не будемо «скігліті», як казав Азаров, а «перти плуга». Бідно, бач, живемо: та ви спробуйте навіть у Березані дорогу перейти — рух, як на Хрещатику! Нам подавай ковбасу по 2,20, хліб по 16 коп. та горілку по 3,62. Хочемо всього

й одразу, а так не буває. Наші ж скоробагатки не хочуть платити в державну казну податки, не хочуть ділитися з народом його ж добром. Ось чому артист Депардье втік із Франції в Росію — щоб не платити рідній державі 70% від прибутку. Якщо ми й далі будемо сидіти між холодильником і телеящиком, з якого лється бруд, брехня, смакується «світське» життя, дивитися лише 1+1, «Наш», «Україна 24», «Інтер», різні дурні комедії з Вітальками, кварталами, шоу дурнуватих (хіба можна так казиритися в той час, як люди воюють за нас?!). Як побачимо на різних екранах патріотичні фільми про Україну, козаків, Крути, «Пропаду грамоту» тощо.

Як проснуться зі сну ті українці, які в 1990 р. були біля могили Івана Сірка в Капулівці на святкуванні 500-річчя козацтва. А вже звідти пішло на всю Україну піднесення. Обізвіться, де ви?!

Якщо почнемо як слід дбати про своє війсьво, про озброєння, не віддавати його зі своєї землі. Де державні замовлення, де заробітна плата на танковому заводі? Ну неже треба багато розуму, щоб виробляти свої набой, порох? Ще за царя Панька в Березані добували поташ.

Як почнемо менше красти, не давати хабарі.

Якщо не будемо гидити під себе, берегти природу.

Як будемо мати себе за людей, а не за рабів 6-го ґатунку. Не будемо чекати «манни небесної» і вирішувати самими свої справи, адже не при-

йде цар-батюшка, не вернеться комуністично-сталінське страхіття.

Якщо будуть у всіх сферах віддані своїй справі професіонали, і не лише за гроші — за ідею. От як наша, вже понад місяць як покійна, директор Березанського історичного музею, яка була на посту до 99 років (!) Галина Лаврентівна Рих.

Якщо почне держава «наступати на бороду» московським попом. Це ж страшна «бацила», яка плодить «руській мір».

Як буде в наших документах чорним по білому зафіксовано, що ми Українці, а не якісь заброди без роду-племени на своїй землі.

Як дійде до мізків наших людей (може, навіть до тих 73%), врешті-решт, — ну чому ж ми тоді (у 2010-му) не обрали Ющенка президентом?

От коли всі ці «якщо» і ще багато інших, не озвучених, ВІДБУДУТЬСЯ, Україна постане з руїни. І вся московщина відпаде, «як яйця від продналога» (як у 20-х минулого століття податки). І попросяться до нас назад Крим, Донбас, а там і Кубань з Ворожею, Курськом і Белгородом.

Отоді я власними руками зішкрябаю з гранітних плит, що на пам'ятнику Тарасові Шевченку в Березані, слова з його вірша «Розрита могила»: «За що тебе сплюндровано, за що, Мамо, гинеш!..», а викарбу: «І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люде на землі!».

ПОЛІТПАРНАС

«Маразм міцнішав»

Микола ЦИВІРКО
Київ

До мантр тяжіють: «Ми народ один!»
Симптом серйозний. Вік бере своє.
«Один народ!» Хоча не просто тин,
а ціла прірва вже між нами є.
Ще й гумору відсутнє почуття:
«Ні, здерти не дамо ми триколон
з кремлівських бань!» За це, мовляв, життя,
як треба, покладемо. «Тризуб — зло!»
Ще й «бацька» вторить карликам у такт
про те, що «Тане» незалежність геть,
немов це очевидний дуже факт.
Лле сльози крокодилячі ущерть...
Недоуків, однак, все менш і менш,
які маразм сприймають усерйоз...
Історії змете цю нечисть смерч,
хоч очисних ми зачекались гроз.

1 липня виповнилося 70 років, як у 1951 році в канадському містечку Оквілл, поблизу Торонто, було відкрито перший у Північній Америці пам'ятник Тарасові Шевченку. Це був подарунок Української Радянської Соціалістичної Республіки українцям Канади з нагоди 60-річчя української діаспори в Країні Кленового Листя. Це була велична подія, на яку з'їхалося 40 тисяч колишніх наших співвітчизників зі США та всієї Канади. Наступного ж року тут було створено й Музей Кобзаря, що перетворився на «Канадський Канів» — щороку тисячі українців Північної Америки приїжджали сюди, аби поклонитися Тарасу.

■ ФЕСТИВАЛЬНИЙ СИНДРОМ

У Хоми макітра, у Пилипа — глек

Глиняні вироби народних майстрів «дозрівають» у молоці й під відрами з сіном: гончарні фішки

Ганна ВОЛКОВА

Наприкінці червня у знаменитій Опішній цілий день вирував регіональний мистецький фестиваль «Феєрія гончарства» — традиційний культурний захід, що популяризує професію гончара. Цьогоріч захід проходив на території Національного музею-заповідника українського гончарства, де зібрано кращі скульптурні композиції учасників попередніх фестивалів, що робило свято особливо атмосферним. У програмі дійства — майстер-класи з виготовлення глиняних виробів, ярмарок товарів народного вжитку, творчі конкурси, виставки творів опішнянських, українських та світових майстрів художньої кераміки, виступи самодіяльних артистів.

Минулого літа у зв'язку з карантинними обмеженнями фестиваль не проводився, і було відчутно, як люди скучили за цим яскравим дійством. Фактично він лише називався «регіональним», а насправді давно має статус міжнародного. Учасниками цьогорічного свята були художниця-керамістка українського походження із США Наталя Кормелюк, майстри з Німеччини і Франції, а також представники різних регіонів України. Досить сказати, що інтерес до фестивалю виявили навіть польські байкери, котрі подорожували невеликою групою по Україні. Їхні оригінальні потужні мотоцикли, прикрашені пухнастими лисячими хвостами, збирали біля себе, до речі, не менші натовпи людей поза межами музею, аніж точки на території закладу.

Людно було на всіх локаціях. Та чи не найбільшу цікавість присутніх викликав процес випалювання глиняних виробів у техніці раку, що виникла у XVI столітті в Японії. Як пояснила нашому кореспонденту психологиня з Харкова Оксана Соловйова, яка кілька років тому навчалася цій методиці в Міжнародній Е-літній академії гончарства, що діє на базі музею-заповідника в Опішні, ніколи не можна передбачити наперед, якими відтінками кольорів заграє виріб після випалювання у горні, розігрітому до температури 1100 градусів. Спосіб випалу та глазурювання раку теж особливий. Спочатку виріб, що формується без допомоги гончарного круга, ставлять у палаючу піч. Для глазурованої кераміки це великий стрес, завдяки цьому вона стає надзвичайно міцною, а також, піддаючись хімічним реакціям, набуває дивовижних ефектів, які можна побачити лише після охолодження водою. Вона буквально переливається темно-коричневими, зеленими, фіолетовими, світло-вохряними кольорами.

Температура випалювання має велике значення у гончарстві. Від цього залежить якість виробів, а вона залежить від якості глини.

— Глина — живий матеріал, тому при високих температурах розкриває свої пори, і таким чином запікається, — розповідає Ірина Горб із Пологів Запорізької області, яка стоїть за яткою різноманітних коричневих глечиків, чашок, куманців, підсвічників, чайників, деко для запікання тощо, розписаних узорами, схожими на петриківські. — Ми використовуємо місцеву білу глину, з якої роблять і сантехніку. Вироби з неї випалюються при температурі 1250 градусів, відтак мають високу міцність (порівняйте: опішнянській глині треба лише 800 градусів, інакше вона лопається). Мій чоловік Валерій ось уже 20 років володіє невеликою власною майстернею, і дома їмо лише з посуду власного виробництва. Коли готуєш їжу в гли-

Керамічні прикраси, виготовлені у техніці «вишивка глиною».

няних горщиках, вона набуває неповторного аромату, бо продукти в них не варяться, а умлівають, завдяки чому вони просочуються власним соком і страва має насичений смак.

А навпроти виставив свій унікальний товар відомий гончар із Полтави Руслан Хохлов. Свої глиняні вироби кольору слонов'ячої кістки він, на відміну від інших, випалює двічі. Спочатку, як звичайно, в горні, розігрітому до 1100 градусів. Після чого витримує їх у натуральному молоці, а потім знову ставить у піч. При цьому казеїн, що міститься у молоці, закриває глиняні пори, а кальцій надає виробу міцності. Глиняні вироби Руслана Хохлова легкі й дзвінкі, гладенькі й теплі на дотик. І, до речі, доступні за цінами. Джезву (кавоварку) разом із чашечкою, наприклад, можна купити всього за сотню гривень. І як бонус — на кожному виробі автограф майстра.

А в мене на згадку про цьогорічний гончарний фестиваль залишаться серезки з глини. Щоправда, не звичайної, а полімерної. Мистецтво створювати з неї жіночі прикраси сім років тому освоїла полтавтка Олена Троцька, керівник гуртка центру позашкільної роботи, і тепер їй немає конкурентів. Це її авторська технологія, що називається «вишивка з полімерної глини». Як розповідає жінка, спочатку вона, змішуючи полімери, збирає кольорову палітру, а потім уже komponує її в композиції. Робота дуже тонка, а вироби вишукані. І найбільшою проблемою покупчинь було вибрати з різноманіття товарів те, що їм пасує найбільше. Ціна серезок і кулонів від Олени Троцької стартує від 150 гривень.

Здається, ніхто з учасників фестивалю не залишив його бодай без якоїсь дрібнички. Дехто повертався додому з досить великими виробами чи то для щоденного вжитку, чи то декоративними.

А десятеро людей залишали Опішню з рюкзаками, забитими гончарними виробами. Це учасники тритижневої Міжнародної Е-літньої академії гончарства, яка фінішувала якраз наприкінці червня. Серед відібраних до цієї академії на конкурсній основі — директор однієї із загальноосвітніх шкіл, айтішник, фрілансер, а також гончарі з досвідом. Хтось із них хотів удосконалити свою майстерність, а хтось — спробувати себе у новій справі чи отримати релакс. Фахівці своєї справи ділилися з ними своїми секретами, а вони дивували їх і гостей фестивалю польотом творчої думки, втіленої у глині. Кращі з їхніх робіт за традицією залишаються у фондах музею, а решту вони забирають із собою.

Завдяки таким заходам гончарне ремесло оживає й розвивається. ■

Традиційна опішнянська кераміка.

Японська техніка раку.

У Запорізькій області керамічний посуд виготовляють із місцевої білої глини.

Виріб одного з учасників Міжнародної Е-літньої академії гончарства. Фото автора.

■ ВИСОКА НОТА

Примадонні присвячується

У Києві і Харкові пройдёт масштабний вокальний фестиваль до ювілею Євгенії Мірошніченко

Валентина САМЧЕНКО

У Києві, в Національній філармонії, 10 липня галаконцертом відкриватимуть Міжнародний вокальний фестиваль до 90-річчя від дня народження уславленої співачки Євгенії Мірошніченко. Це колективна присвята академічної вокальної спільноти найвідомішій українській оперній примадонні з унікальними професійними та природними даними, видатної викладачки.

«Євгенія Мірошніченко — грандіозна постать з великою харизмою, — говорить директор фестивалю та координатор проєкту Олена Несмашна. — Її ім'я має бути відомо кожному українцю не тільки в Україні, а й за її межами. Я вважаю, що Євгенія Семенівна недооцінена у нас, тому треба пропагувати не лише її вокальний талант і досягнення, а й як видатного педагога».

Упродовж чотирьох десятиліть Євгенія Мірошніченко була окрасою Національної опери України, створювала неперевершені вокально-сценічні образи, які ввійшли до скарбниці українського і світового оперного та камерно-концертного виконавського мистецтва. Вона мала кришталево-прозорий голос унікального діапазону на чотири октави (легко брала «до» четвертої). Лірико-колоратурне сопрано Євгенії Мірошні-

Євгенія Мірошніченко мала унікальний голос. Фото надане організаторами.

ченко неможливо сплутати з жодним іншим. Голос такого діапазону мали лише ще дві вокалістки у світі: видатна італійська співачка XVIII століття Лукреція Агуярі та сучасниця Євгенії Мірошніченко — французька Робен Мадо.

Професійне народження української співачки пов'язане насамперед із шедевром Джузеппе Верді «Травіата». «Саме в ній відбулося моє артистичне становлення. А трагічна й чарівна Віолетта — моя незрадлива й щира любов», — згадувала Євгенія Мірошніченко. Загалом у її ре-

пертуарі було 20 найскладніших оперних партій, зокрема Джильди («Ріголетто» Джузеппе Верді), Лючії («Лючія ді Ламмермур» Гаetano Доніцетті), Лакме в однойменній опері Лео Деліба, Розіни («Севільський цирульник» Джоаккіно Россіні), Манон в однойменній опері Жульє Массне, Венери («Енеїда» Миколи Лисенка), Мюзетти («Богема» Джакомо Пуччіні), Стасі («Перша весна» Германа Жуковського), Цариці ночі («Чарівна флейта» Вольфганга Амадея Моцарта). Євгенія Мірошніченко народила-

ся 12 червня 1931 року в селі Графське (тоді — Перше Радянське) Харківської області. Її перша освіта — слюсар-складальник радіоапаратури. Співати почала в ансамблі «Трудові резерви». Музичну освіту здобула спочатку в Харківському музичному училищі, а потім у Київській консерваторії. З 1957 року стала солісткою Київського театру опери і балету імені Тараса Шевченка і працювала там до 1994-го.

На початку кар'єри, у 1961 році, стажувалася у відомій співачки і педагогині Ельвіри дель Ідальго в театрі La Scala у Мілані. Євгенія Мірошніченко багато гастролювала за кордоном, виступала в Канаді, США, Японії, Франції, Болгарії, Польщі, Румунії, Югославії, Китаї та інших країнах світу.

Із 1980-го Євгенія Мірошніченко викладала у Київській консерваторії. А 2002 року заснувала Міжнародний благодійний фонд свого імені. Завдяки її активній участі у столиці сформувався ще один театральний майданчик — Київська Мала опера, де ставлять рідко виконувани класичні оперні твори. Не стало співачки 27 квітня 2009-го.

Концерт 10 липня відкриє серію яскравих музичних подій, у яких візьмуть участь до 40 учнів Євгенії Семенівни з усього світу. Фестиваль триватиме протягом кількох місяців у Києві та Харкові — на малій батьківщині співачки — і завершиться грандіозним галаконцертом 24 жовтня на сцені Національної опери України. Фестиваль відбуватиметься за підтримки Українського культурного фонду.

У першому галаконцерті виступатимуть, зокрема: Ольга Безмертна (Австрія), Оксана Верба (Японія), Світлана Калініченко (Польща), Ольга Нагорна, Тетяна Ганіна, Сусанна Чахоян, Ілона Волощук, Тамара Ходакова, Сергій Ковнір, Юрій Кругліков (Німеччина). Супровід — Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України під диригуванням Володимира Сіренка. Що надважливо — вхід на концертну програму вільний. ■

Ангеліна ВЕЛИКА

■ ЧАС «Т»

Як спокусливий змій...

У Центрі театрального мистецтва імені Леся Курбаса представили «Одержиму духом»

Переосмислили відому філософську поему «Одержима» на сцені Національного центру театрального мистецтва імені Леся Курбаса у Києві актори творчого об'єднання «Вітраж» на чолі з режисером Василем Вітром. Поетична притча написана Лесею Українкою більше ста років тому, утім є актуальною й нині, адже піднімає глибокі світоглядні теми: любові й обов'язку, дружби та самопожертви заради іншого. Написання твору збіглося з особистою трагедією Лесі Українки — смертю її близького друга Сергія Мержинського. Душевні переживання письменниці поєднуються в драмі з глибоким філософським змістом, що виводить її за рамки автобіографічного твору.

Рядки листа відтворюють емоційний стан письменниці під час написання поеми: «Я її в таку ніч писала, після якої, певне буду довго жити, коли вже тоді жива осталась. І навіть писала, не перетравивши туги, а в самому її апогею. Якби мене хто спитав, як я з того всього жива вийшла, то я б теж могла відповісти: J'en ai fait un drame («Я пережила драму». — Авт.)».

Режисер вистави Василь Вітер не обходить глибоких підводних каменів, що ховаються у підтекстах Лесиних поезій. Навпаки — намагається озвучити їх, проявити через образи, музику, пластику.

Сценографічне рішення — мінімалістичне. На тлі чорної рампи дві самотні ширми та дерев'яні кілки, що в фіналі перетворюються на хрест. На авансцені — довгий металевий

ланцюг: чи то символ підступного змія, що ехидно спокушає на гріх; чи знаряддя тоталітарної влади, що силою тримає народ у покорі.

Вистава йде на малій сцені. Це створює атмосферу камерності, інтимності, близькості, прибирає зайві рамки між глядачем та акторами.

Немає чіткої прив'язки до часу, місця, в якому розгортаються події. Дійство вирішене немов поза часом. Це нагадує якусь старовинну містерію, що ходить багато століть по колу, і грається кожного разу на новому рівні.

Головні герої — прості люди з власними слабкостями, недоліками, знайомі і близькі нам. Кожен з них обрав свій шлях, призначення, долю.

Римський Легіонер, Преторіанець (Ілля Мурашківський) — безжалний воїн, загарбник, кат. Одна його поява на сцені змушує здригатись від страху. Вправно грається з металевим «змієм», символом обмеженої влади, приборкує, страшиє натовп. Його герой уособлює систему, стереоти, правила, закони, що нав'язує нам навколишній світ, тримає в рамках, клітці, на прив'язі.

Актор Олег Сокрута (Одержимий, Торговець, Старий) проносить через своїх героїв на-

скрізною лінією тему гріха, спокуси та вибору. Молодим Торговець спокушається на принади вуличної повії й потрапляє в залізні пута гріха, Одержимий бісом, зв'язаний намертво пекельним ланцюгом, волає про допомогу. У фіналі постає в образі Старого Діда, що шукає спасіння, Месію.

У героїнях Анни Шерстюк (дівчина на вулиці, Йоганна) проглядається загальний образ пристосуванців цього світу; тих, у кого «своя хата скраю...» Матеріальна насолода для неї значно миліша важких духовних поступів. Героїня є тою змією-спокусницею, що підступно затягує у цупкі пута всіх охочих. Актриса пластично грається з металевим плетеницю, як з кошовою прикрасою, ув'язнюючи нею чоловіків, і врешті сама стає бранкою тяжких гріховних кайданів.

Месія (Маркіян Мірошніченко) — скромний, тихий, усамітнений, сумний, та не спустошений. Любив, та не прив'язувався до об'єкта своєї любові. Збагнути його непросто... З усіх сил це намагалась зро-

Одержимий та Старий — Олег Сокрута, Міріам — Олександра Пономаренко.

бити Міріам (Олександра Пономаренко). Однак у неї на все було своє бачення. Понад усе вона хотіла, щоб Месія прийняв її як ученицю, друга, жінку, посестру. Прагнула розділити його хрест. І віддати за нього життя.

Актриса вправно відтворює образ янгола, тіні, альтер его Христа. Зливаючись у пластичному малюнку з ним, стає невід'ємною частинкою єдиної божественної гармонії і водночас внутрішнім світоглядним розломом між духом і плоттю. Немов між двома світами: духовним та матеріальним, двома стихіями — їн'ю та янь, місяцем і сонцем, вогнем та водою, жіночим та чоловічим...

У сцені забиття камінням Міріам уперше відкрито говорить про свою зневагу до влади, системи, устрою, законів, які вигадані, щоб одягнути людей в ярмо, зробити з них покір-

них рабів, слухняне стадо, що зі страху здатні розпі'яти Бога, а потім пліткувати про його воскресіння, заради них же, сплячих. Своє катування сприймає вона як дар, що дозволяє звільнитися від беззмістовного існування, і можливість нарешті дорівнятись своїм життям до себе і до Христа. Мати щастя віддати за друга життя...

Чи вдалося це їй? Чи зустрілись ці двоє на небі? І що думала про це Леся в ту фатальну ніч?

У фіналі вистави Месія і Міріам з'являються разом, немов два світлі янголи, дві душі, що поєдналися у засвітах назавжди. Напевно, це вдале рішення для тих, хто не міг бути разом на землі. Для тих, хто прийшов будити людство.

...Актори пішли зі сцени, а людство продовжує чекати Пророків, Месій, Будд, що приходять на Землю кожного разу з місяцями і змушують прокидатися. ■

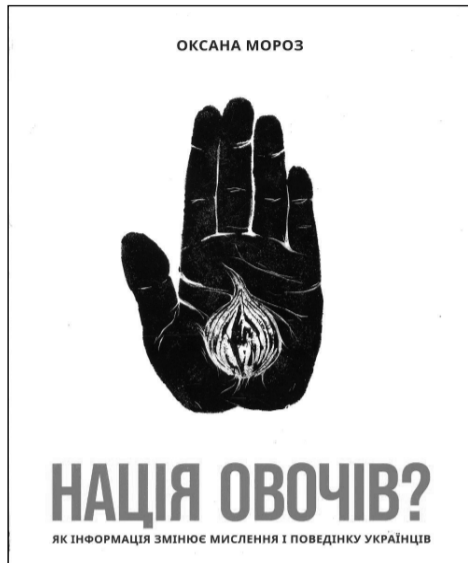

Костянтин РОДИК

■ ОБРІІ

Мертві душі 2.0

прайс соцбазару

У рейтингу 2020 книжка Оксани Мороз «Нація овочів? Як інформація змінює мислення і поведінку українців» (К.: Yakaboo publishing) стала лавреатом у підномінації «Спеціальна й адаптаційна література / стиль життя». Тобто випередила в експертному опитуванні американські бестселери Ланьє та Сінгера з Брукінгом (про них ішлося у двох попередніх публікаціях). Це не означає, що вітчизняна студія краща. Просто її акцент більш український. Фокус обидвох перекладних видань — небезпека соцмереж для людства взагалі, а О.Мороз описала конкретні наслідки цих загроз для громадян України.

Успіх книжок-попереджень насамперед ґрунтується на компетентності автора. Але вельми залежить від авторського володіння словом, його метафоричності. Природа щедро обдарувала проповідницьким даром творців усіх трьох згадуваних книжок. Можливо, Джарона Ланьє — трохи більше, зовсім трохи. Хтозна, чи не з нього списано персонажа крайнього роману Дена Брауна «Джерело» (2017), де геній-науковець постає як «напівбог віртуального світу». А небожителем, як знати, притаманне саме притчеве мислення.

За великим рахунком, «Нація овочів?» — також притча, тої ж тематики, що й Об'явлення Івана. Але формою — це сповідь колаборантки, що перейшла в інсайдерський статус: «Майже 20 років я займалася маніпуляцією громадської думки. Виборчі кампанії, робота з чиновниками (від президента до регіональних управлінців), олігархами, політиками і великим бізнесом... Я детально опанувала всі тонкощі «продажу повітря»... освоїла професію білого вірусмейкера — як сформувати у людини потребу, якої у неї нема, і продати їй те, про що вона і не замислювалася». Чого більшого бажають українському читачеві, вихованому не на аналітиці, а на конспірології?

Дарма, що у книжці відсутні прізвища-паролі-явки. Годі й очікувати. Адресні викриття можливі лише за наявності надійної програми захисту свідків, чого у нас немає навіть у теорії. Образно кажучи, Салман Рушді в Україні не вижив би. Та вже саме оприявлення схем і технологій — вчинок самовідданий, неабияк ризиковий. Усвідомлення себе небезпечним маніпулятором з'явилося не вчора. «Спробувала гримнути дверима і піти, потім ще раз і ще. Щоразу хтось знаходив слова й аргументи, я залишалася і обростала новим шаром цинізму», — згадує авторка. Можна хіба припускати, що їй пропонували або чим погрозували. Але заборонити думати не могли.

Якось прийшло розуміння, що всі алгоритми соціальних мереж «крутяться навколо «аналізу, розділяй і володій». Базовий елемент маніпуляцій — фейкові новини з вірусними характеристиками. Імовірність зіткнутися з інформаційними вірусами в інтернеті є стовідсотковою, — переконована топ-вірусмейкерка, про що свідчить «весь мій досвід маніпуляцій думками і діями». Відтак ідея книжки: «Українцям потрібен інформаційний імунітет. Без імунітету ними керуватимуть такі, як я... Я розповім, як цей імунітет повернути».

Ігнорувати книжку не просто, альтернатива сумна: «Без інформаційного імунітету ми станемо овочами... Людина-овоч дотримуватиметься того, що вважає правдою, однак цю правду їй признають». Приблизно так само змалював альтернативу поблажливості до соцмереж Дж.Ланьє: «Ласкаво прошу до клітки, яка всюди з тобою». «В цифрову епоху або ти керуєш громадською думкою, або хтось це робить замість тебе, і результат тобі не сподобається», — підтримує діалог О.Мороз. А ті, хто робить це замість тебе — «бачать мету і не бачать перешкод. Не подумайте, що я нагнітаю».

Біда ще в тому, що за двадцять років свого існування інтернет виростив влас-

не молоде покоління — «у них точкове мислення, а не причинно-наслідкове. Це — мрія маніпулятора. Адже саме такі люди легко вірять: красиве — значить правда». Це саме те покоління, що утворило критичну масу виборців Зеленського. Як замислитися, то наші вибори 2019-го відбулися точно за виведеною Оксаною Мороз формулою: «Спрощуй, упакуй і володарюй». Технологічно це виглядало так: «Сформувати запит суспільства на потрібне замовнику рішення. Тобто вирішити завдання руками людей. Зазвичай для цього людей заводять у якийсь глухий кут, показують його жахиття і на цьому тлі дають людям рішення, яке потрібне Замовнику. Будь-які рішення, які бодай трохи відрізняються від жахливого, люди підтримають».

До речі, про фатальну «участь» інтернету в згаданих виборах свідчить і така інформація: «У 2019 році вперше інтернет-медіа та соціальні мережі за популярністю обійшли телебачення. Опитування показало, що 68% респондентів використовують соціальні мережі для отримання новин». Але — «фактично, ми читаємо не новини, а думки і заголовки». Оце статистичне «ми» — 85% українців. А «думки і заголовки», які сприймаємо за новини — «токсичний хаос». Цілком штучно спровокований: «В інтернеті існує велика і розгалужена екосистема «помієних» сайтів... тисячі яскравих ЗМІ-помієнок зі шок-контентом... «Новини» цих видань часто дуже низької якості або навіть повністю вигадані. При цьому вони збирають понад 50 млн візитів у місяць. Для порівняння, «Українська правда» збирає 15 млн. Щодня новинне сміття читають сотні тисяч людей. Здебільшого мета існування цих сайтів одна — заробити гроші, публікуючи замовні матеріали. Найпоширеніший спосіб — опублікувати звинувачення проти багатіїв та можновладців, а потім за гроші знімати ці критичні публікації з сайту... Ціни на «контракт мерця» залежать виключно від нахабства сайту і рівня стурбованості об'єкта публікації. Зазвичай вони стартують від 1 000 доларів за малопопулярний сайт у другій десятці видачі Google... Основне завдання — тема має потрапити на перші шпальти респектабельних видань, а ще ліпше — на екрани топових телеканалів».

Потрапляння квазіновин у поле зору серйозних медій — це і є показник вірусного успіху. «У цифрову еру запустити інформаційний вірус може кожен, а для запуску вірусу, що здатен стати епідемією, часто вистачає символічного бюджету в 1 000 доларів США». Але це теорія, на практиці частіше так: «Типо-

вий процес: підрядник виставляє термін два-чотири тижні, бюджет — не менше 5 000 доларів». Такий прейскурант аматорського рівня. Запуск професійного вірусу стартує з позначки 10 000 USD. І тут уже все по-дорослому: «план зі створення фактів і доказів... вигадання віртуальних героїв і їхньої цілком реальної біографії... прикупити дешевих лайків».

Вигаданий Гоголем термін «мертві душі» набув нового химерного життя. І то в усьому світі. «Нині є ціла галузь, яка торгує примарними людьми... Згідно зі звітами The New York Times, розцінки на підробних осіб у Twitter на початку 2018-го становили 225 доларів за перші 25 000 фейкових підписників», — зазначає Дж.Ланьє. А в О.Мороз є цікава ремарка обізнаної людини: «Волею історії ми стали основним полігоном для апробації ключових технологій і одним з лідерів з їх продуктування для всього світу».

Нині вигадують не лише новини та їхніх персонажів, замінюють симулятором сам процес викриття: «Замовники самі породжують той негатив, який вивалили б на них конкуренти, але при цьому контролюють його градус і структуру». З'являються нові професії на віртуальній ниві — «інформаційні повії», наприклад. Під солідну дезінформаційну атаку залучають «пул з п'яти-семи хороших лідерів громадської думки... від кількох десятків доларів до тисяч за один пост». Таке наше щоденне інформаційне меню. Попри те, що «від цих вірусів і дотепер немає щеплень і протоколів лікування».

Коли Оксана Мороз зазірнула щось недобре у змінах масової свідомості, — «я шукала підтвердження в існуючих дослідженнях і теоретичних знаннях із психології, медицини, соціології. Вивчала дослідження з поведінки індивідів, груп, роботи мозку і багато інших». Але наука відверто спізнювалася, бо «динаміка вірусів така велика, що соціологічні дані застарівають вже тоді, коли респондент відповідає на запитання анкети». Відповіді чекали на неї в іншій царині — в літературі, котру Езра Павнд колись назвав «новинами, які залишаються новинами»: «Перечитуючи антиутопії Гакслі, Орвелла, Ренд, Бредбері, Зам'ятіна і Бойє — я перечитувала книгу свого житевського досвіду. Для тих, хто працює в індустрії вірусмейкерства, це не художні книги. Підручники, візії, практикуми — будь-що, тільки не вигадка».

Похмура магія цих антиутопій не в тому, що ірреальний світ можна побудувати, а в тому, що від такого хворого суспільства потім ніяк заховатися жодній здоровій людині. «Навіть якщо ви вистопіте перед нищівним впливом вірусмейкерів, вам доведеться жити в суспільстві

людей, які їм усіляко піддалися. Це співвідносно зі впливом кліматичних змін... Ми є те, чим є наше оточення... Питання інформаційної гігієни і питання глобального потепління однаково важливі. І там, і там особисте благополуччя залежить від колективного... Можна закритися, утекти з дивного, порожнього й токсичного світу, але рано чи пізно він наздожене і знищить. Така доля чекає на кожного, хто матиме свідомість... через 5-10 років».

Доля чекає, а ніхто не ворухнеться; «територія диктатури аудиторії» ширшає, «свавілля алгоритмів і вседозволеність контенту» глибшає. «Що більше я аналізувала і простежувала причинно-наслідкові зв'язки, то більше жахалася темпам, з якими ми котимося в орвеллівську реальність — стрімко і без гальм... Всі підстави говорити про першу інформаційну пандемію в історії людства. Пандемію, яку всі вважають за ліпше не помічати, не морочитися з розробкою ліків».

Хоч перший адекватний посібник з медіаграмотності з'явився у нас іще 2014-го (Сінді Шейбе, Фейз Рогоу. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі. — К.: Центр вільної преси), нинішній показник ефективності просвітницьких програм з медіаграмотності жалюгідний: не більше 11% можуть розрізнити фейкову новину. Про створення офісу інформаційного омбудсмена — лише балачки. Тож хто, як не я? — вирішує Оксана Мороз і восени минулого року випускає другу книжку: «Боротьба за правду. Як мій дядько переміг брехню» (К.: Yakaboo publishing). Це вже не так пугітник апокаліпсисом, як порадинок з інформаційної гігієни, додаток-практикум до «Нації овочів».

Правила гігієни назагал прості: мий руки, не тягни до рота невідомі гриби-ягоди, не плий у колодязь. Але ж ми знаємо, що звичкою це стає лише через тривалі зовнішні примуси. Педагогіка називається. Добре, коли вона має ігрову форму. Для свого дядька авторка обрала щось на кшталт Керролла «Задзеркалля»: «Що більше він намагався розібратися, то глибше провалювався в кролячу нору, створену маніпуляторами в цифровому світі». Але цей зворотний квест мав відчутну винагороду: «Це окреме задоволення — знайти такі маніпуляції».

Звісно, не без підказок. Як-от: «Що місячно на утримання інформаційного телеканала витрачається від 300 000 доларів США. Через рекламу вони перебивають лише частину. Решта — це дотації власників... Математика олігархів щодо каналів така: популярними шоу і програмами вони нарощують хороший рейтинг каналу, а хороший рейтинг дає вплив (кількість людей, які постійно його дивляться)... На каналах 90% розважального контенту, а 10% такого, що впливає на думки. Олігарх може і не постійно задіявати ці 10%, але тоді, коли треба, він використовує канал на повну. І ми всі будемо жертвами».

Або так: «Створюють проблему, якусь ситуацію, спрямовану на те, щоб викликати серед населення таку реакцію, щоб воно само захотіло вжити заходів, які необхідні правлячим колам... Поступовість чи відтермінування виконання... Цей сценарій чітко простежується у «заміренні» ситуації на Донбасі».

Чи й отак: «Вибираючи між анонімними сторінками, ви вибираєте між контролами «імені Курченка», «імені Клименка», «імені Коломойського». Причому всі три насправді імені ФСБ».

Нічого нового: знання — сила. І з-за лаштунків підбаворює Джарон Ланьє: «Ігри мають перетворюватися на новий спосіб навчання, новий шлях обговорення складних питань» («10 причин видалити акаунт із соцмереж просто зараз». — Х.: Віват, 2020). ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

Григорій ХАТА

Матчі синьо-жовтої збірної на футбольному Євро-2020 викликали неймовірний інтерес у величезної кількості українців. Цілими сім'ями вони стежили за виступами команди Андрія Шевченка у «плей-оф». Уперше отримавши можливість позмагатися в «матчах на виліт», збірна України подарувала своїм уболівальникам незабутні емоції. І хоча вдосталь поради-ти перемогам української команди на ЧС-2020 не вдалося, уболівальники, зокрема й ті, що зустрічали «синьо-жовтих» в аеропорту «Бориспіль» після прильоту команди з Риму, все одно дякують їм за незабутні хвилини емоційного піднесення. «Дякуємо за Євро-2020! Дякуємо за незабутні емоції! Нові перемоги попереду!» — наголошує президент УАФ Андрій Павелко.

Поза очікуваннями

Як і передбачав керманіч вітчизняного футбольного господарства, збірна України об'єднала громадян України із заходу на схід, із півночі до півдня, привернувши при цьому увагу до себе й численних представників закордонної діаспори. При цьому, зрозуміло, найбільший інтерес до вітчизняної збірної спостерігався напередодні її чвертьфінального поєдинку проти Англії. Прапори на балконах, багатотисячні фанзони у різних містах країни — всі жили надією на успіх «синьо-жовтих» у грі з дуже потужним колективом.

На груповому етапі Євро-2012, в Донецьку, «синьо-жовті» мінімально поступилися англійцям, відтак їхнє побачення на нинішньому ЧС сприймалося в Україні як нагода для реваншу. «Збірна Англії — дуже потужний опонент, але наша команда має свої сильні аргументи, від яких ми не будемо відмовлятися», — зауважував Андрій Шевченко.

Однак швидко пропущений «синьо-жовтими» гол не дозволив їм нав'язати англійцям свою гру. Як зауважив капітан української збірної Андрій Ярмоленко, блискавичний м'яч Гаррі Кейна, по суті, зламав ігровий план його команди. Ще більше проблем у грі команди Шевченка з'явилося після травми центрального захисника Сергія Кривцова — «синьо-жовті» відмовилися від гри в п'ять захисників і дуже швидко пропустили ще три однотипні голи-близнюки (підопічні Гарета Саутгейта без перешкод ударами головою з близької відстані завершували подачі зі стандартів).

«Нашу команду продавили як картон», — говорили одні вітчизняні експерти. «Побили як школярів», — додавали інші фахівці. Розгром, якого в Україні нікому не хотілося і на який ніхто не сподівався, — 0:4 — став реальністю.

Водночас в експертному середовищі лунають й інші думки. Приміром, експертів київського «Динамо» Сергій Ребров каже, що це не Україна грала погано, а англійці виглядали дуже сильно. Що казати, на практично домашньому Євро збірна «трьох левів» й справді демонструє вельми потужний футбол і досі залишається єдиною командою на турнірі без пропущених голів. Цікаво й те, що, розгромивши на римському «Стадіо Олімпіко» збірну України, англійська коман-

■ Євро-2020

Емоційний подарунок

Розгромна поразка в чвертьфіналі континентального форуму може допомогти «синьо-жовтим» піднятися на «топрівень»

■ ТАБЛО

Чемпіонат Європи. Чвертьфінали. Швейцарія — Іспанія — 1:1 (по пен. — 1:3), Бельгія — Італія — 1:2, Чехія — Данія — 1:2, Україна — Англія — 0:4.
Півфінали: Італія — Іспанія (6 липня), Англія — Данія (7 липня).

да після 25-річної перерви знову гратиме в півфіналі Євро.

При цьому підопічні Саутгейта визнають, що однієї лише участі у 1/2 фіналу ЧС-2020 їм замало. Без сумніву, на очах своїх уболівальників — а обидва півфінали та фінал пройдуть на легендарному стадіоні «Уемблі» в Лондоні — англійські футболісти прагнуть досягти максимального результату на турнірі.

Ще не «топ»

Водночас українська збірна, а більшою мірою її тренерський штаб, має поринути в аналітичні роздуми щодо якості гри команди на ЧС-2020, адже, з одного боку, маємо найкращий в історії результат на Євро, з іншого — три поразки в п'яти матчах та антирекорд турніру за кількістю пропущених голів.

«Не треба впадати в ейфорію, мовляв, ми такі сильні. Ні. Ми — не топкоманда, нікуди ми від цього не дінемося. Те, що ми у топ-8 Євро, — вже добре. Але вважайте, що нам пощастило з прохідним третім місцем у групі. Потрібно реально оцінювати свої сили. Грою збірної України я не захоплений, ми програли три матчі», — так виглядає загальна оцінка виступу збірної України на континентальному форумі від колишнього очільника «синьо-жовтих» Йозефа Сабо.

Перед чвертьфіналом фахівець прогнозував, що в матчі з Англією українські футболісти зможуть досягти позитивного результату. Однак мусив визнати, що з передбаченням помилися. «Не чекав такого рахунку в матчі з Англією. Сподівався, що наші гравці відновилися після зустрічі зі шведами, але виявилось, що я був неправий. Видно було, що наші хлопці втомлені. Тренерському штабу треба було випустити свіжіших гравців, е ж лава запасних», — зазначив Сабо.

Інший знаний в Україні фахівець — Олександр Заворов — додає: «Футболісти грали без емоцій. Тренерському штабу не вдалося налаштувати футболістів на відповідальну гру. Вони її програли ще до старту».

Що казати, коли, обравши на матч тактичну модель з п'ятьма захисниками, вже на четвертій хвилині ігрового часу «синьо-жовті» дозволили англійцям вразити ворота Георгія Буцана. Коли ж «синьо-жовті» повернулися до традиційної схеми з чотирма оборонцями, справи в захисті взагалі пішли кепсько. Загалом «синьо-жовті» поступалися англійцям в усіх компонентах: у рухливості, у виборі позиції, у

Англієць перевершив збірну України в грі на другому поверсі.

Після 120-хвилинного протистояння зі шведами на матч з Англією «синьо-жовті» вийшли втомленими. Фото пресслужби УАФ.

швидкості думки тощо. Беззубою виглядає і їхня гра в атаці, тож на виході маємо неймовірно болісний розгром.

Дрібниць не буває

Колішній віцепрезидент ФФУ Артем Франков з іронічною посмішкою каже, що на гру проти Англії потрібно було виходити в резервному комплекті білої форми. Мовляв, саме такого кольору було екіпірування в команді, які пробілися до півфінальної стадії. Добре відомо, що у футболістів є певні забобони. Колір форми, думається, також відіграє свою підсвідому роль.

Утім, як розповідає легендарний наставник «Манчестер юнайтед» Алекс Фергюсон у своїй автобіографії, вибір форми — це ціла офтальмологічна наука. «У більшості грав-

ців добрий зір, і я ніколи особливо не задумувався на цим питанні, — пише в своїй книзі «Менеджмент у стилі «Манчестер юнайтед» знаний шотландський «коуч». — Та коли знаний офтальмолог Гейл Стівенсон вказала на те, що наша команда програла чотири з п'яти голевих поєдинків, граючи в сірій формі, ми повернулися до наших традиційних кольорів і знову почали вигравати. Науковець вказала мені, що через форму невизначено кольору гравцям було набагато важче знаходити партнерів на полі, ніж коли вони грали в традиційних (червоних) кольорах».

Можливо, не всі помітили, проте в поєдинку Англія — Україна суперники грали в доволі близьких за спектром кольором — білому та жовтому. Під час

стандартів, коли гравці скупчувалися в штрафному майданчику української команди, не завжди швидко вдавалося розрізнити, хто й де розташовується. При цьому для швидкої ідентифікації своїх партнерів на біло-жовтій палітрі англійці мали виразний орієнтир у вигляді чорного «низу» форми.

Як видно, дрібниць у великих перемог не буває. У кожного наставника для досягнення успіху є свої секрети та хитрощі. Напевно, збірна України ще не досягла рівня «топзбірної», проте своїми виступами в найсильнішому дивізіоні Ліги націй та чвертьфіналі ЧС вона демонструє своє прагнення нею стати. Головне — не зупинитися на досягнутому й зробити правильні висновки зі свого виступу на Євро-2020. ■

«Зараз у моїй кар'єрі не все йде добре. Мені точно потрібно відпочити, перезавантажитися, щоб знову відчувати себе свіжою перед майбутніми турнірами».

Олексій ПАВЛИШ

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

На різних векторах

«Шахтар» зробив акцент на італійський ринок, а «Динамо» переглядає українських футболістів

Деніс Антох із «Колоса», який перебуває на перегляді в «Динамо», забив за киян у ворота «Базеля». Фото з сайту fedynamo.kiev.ua.

Після завершення Євро-2020 від національної збірної увага українських фанатів поступово переходить на клубні справи. Тим паче, у міжсезоння в УПЛ сталося багато цікавого.

Зокрема, «Шахтар», який минулого сезону не виграв жодного трофею, вирішив не лише змінити тренера, а й суттєво підсилитись. При цьому зміна вектора на тренерській лавці (нагадаємо, «гірників» очолив екстренер італійського «Сассуоло» Роберто де Дзербі) позначилась і на трансферній політиці: донеччани підписали доброго знайомого де Дзербі центрального захисника того ж таки «Сассуоло» — Марлона — за 8 мільйонів євро. Цей 25-річний бразилець, який свого часу не закріпився у «Барселоні», може вилунувати на ігровий час іншого центрбека «Шахтаря» — Давіда Хочолави, який і минулого року виходив на поле не так часто. Подією ж, 28-річний грузин розглядає варіанти у Європі та має пропозиції з Бельгії та Данії.

Окрім захисту, «гірники» підсилили й атаку, де травмованого Мораеса має замінити молодий африканський форвард Ласіна Траоре, котрого придбали у «Аякса» (за чутками ЗМІ, за 8 мільйонів євро). Ще одним новачком віцечемпіонів України (за 18 мільйонів євро) став бразильський хавбек «Бенфіки» Педрінью, який має підсилити центр півзахисту. Троє новобранців донеччан уже встигли дебютувати в товариському матчі на зборах в Австрії проти місцевого «Санкт-Йохана», а Траоре навіть встиг відзначитись голом.

Натомість чемпіон і володар Кубка — «Динамо» — поки не поспішає з дороговартісними покупками. Кияни повернули з оренд молодих футболістів та вирішуватимуть їхню долю за під-

сумками зборів у Швейцарії. Також на перегляді у складі «білосиніх» перебувають найкращий бомбардир минулого чемпіонату Владислав Кулач, який не продовжив контракт з «Ворсклою», та Деніс Антох і Антон Коробенко, котрі минулого сезону грали за «Колос та «Інгулець» відповідно.

Останні двоє вже встигли відзначитись голами за киян у спарингу з «Базелем», який завершився надрезультативною нічиєю (4:4).

«Для мене дуже приємно, що я перебуваю на перегляді у такому клубі. Кожен спаринг — це шанс довести, що можу відповідати рівню «Динамо». З Луческу я працював ще в «Шахтарі», коли мені було 18 років», — розповів про свої плани закріпитись у Києві вихованець «гірників» Коробенко.

Про мету за підсумками зборів підписати контракт із «Динамо» говорить і Владислав Кулач. «Динамо» — команда з великими амбіціями, для мене це великий виклик. Хочу докласти максимум зусиль, щоб завоювати місце у складі», — сказав ексфорвард «Ворскли».

Полтавчани, які, до речі,

першими з українських клубів стартують у єврокубках, уже знайшли заміну для Кулача, підписавши на правах вільного агента Адерінсолу Есеолу, котрий свого часу виграв бомбардирську гонку чемпіонату Казахстану. Також поповнив лави «ворсклян» колишній центрбек «Десни» Йонас Тамм.

Чимало кадрових змін і у бронзового призера — луганської «Зорі». «Біло-чорних» уже на правах вільного агента покинули 4 лідери команди: Нікола Василь (уже став гравцем німецького «Санкт-Паулі»), Йоель Абу-Ханна (підписав контракт із

польською «Легією») та українці Дмитро Іванісеня та Владлен Юрченко. Іванісеня найближчим часом може стати футболістом російського клубу «Крила Рад» та вже прибув у розташування команди. Також може покинути луганчан Владислав Кочергін, яким цікавиться новачок Серії А — «Венеція». Натомість «Зоря» підсилила склад бразильцем Крістіаном.

Попри те, що всі 16 команд отримали атестати на новий сезон в УПЛ, ще достеменно невідомо, чи всі вони почнуть новий чемпіонат. Так, поки не зрозуміла доля «Олімпіка» — донеччан

масово покидають футболісти, зокрема і капітан Сергій Політило, котрий причиною переходу у «Львів» назвав саме невизначеність щодо майбутнього «Олімпіка». А президент клубу Владислав Гельзін каже, що не визначився, де гратиме наступного сезону команда.

Крім цього, ЗМІ дедалі частіше пишуть про фінансові проблеми у чернігівській «Десні», яку залишають гравці після невиходу в єврокубки. Проте до офіційного старту сезону в УПЛ залишилося три тижні, тому доля цих клубів стане відомою вже скоро. ■

■ ТЕНІС

Фокус на Олімпіаду

На другому тижні Уїмблдону своїх повпредів Україна має лише в парних турнірах

Григорій ХАТА

Уже більше ста років на смарагдових кортах Уїмблдону точаться баталії за «трав'яний» «шолом», однак і досі ці змагання сприймаються як щось унікальне та особливе. Упродовж року тенісистки та тенісистки зовсім мало часу проводять на траві, віддаючи перевагу змаганням на ґрунті та «харді». Як результат, переважна більшість тенісного бомонду не має особливих очікувань від Уїмблдонського турніру. Не дивно, що в передмісті Лондона зовсім рідко трапляються справжні тенісні сенсації, й, згідно зі статистикою, переможцями цих змагань виходять провідні зірки світового тенісу — чинні або колишні лідери рейтингів АТР та WTA.

Вочевидь саме вони мають найбільше «генетичної пам'яті» тріумфаторів, яка їм допомагає їм перевершувати своїх конкурентів на уїмблдонській траві. Так, лідери обох — чоловічого та жіночого — посівів успішно продовжують свої виступи на цьогорічному Уїмблдоні. Перші ракетки світового тенісу — австралійка Ешлі Барті та серб Новак Джокович — вже подолали по три раунди змагань і з упевненістю двляться в найближче майбутнє.

Натомість українські повпреди в одиночному розряді дуже швидко залишили Уїмблдонський турнір. Дійти до другого змагального тижня не вдалося навіть примі вітчизняного тенісу Еліні Світоліній, яка зазвичай демонструє надвисокі турнірні амбіції. Дарма, що на Уїмблдоні-2021 перша ракетка України мала третій номер посіву. Уже після другого кола Магда Лінетт з Польщі перевела Еліну до розряду глядачів — 3:6, 4:6. «Я вже тривалий час виступаю в Турі, і було багато різних ситуацій, але зараз, я б сказала, все йде не дуже гладко. Звичайно, це важкий період, але за свою кар'єру я вже була в такому становищі кілька разів. І головне те, як ти зможеш повернутися після цих важких поразок. Мені точно потрібно відпочити, перезавантажитися, щоб знову відчувати себе свіжою перед майбутніми турнірами», — сказала після несподіваного фіаско другій ракетці Польщі Світоліна.

Тепер же, після завчасного вильоту з «трав'яного» «шолома», Еліна матиме трохи більше часу на підготовку до Олімпійського турніру. Важко сказати, який пріоритет мають майбутні змагання для української прими. Раніше турніри «Гранд слему» важливі для неї значно більше. Проте, постійно спотикаючись під час сходження на

Прима вітчизняного тенісу Еліна Світоліна каже, що нині не все гладко в її грі. Фото з сайту sport.ua.

вершину «Мастерзів», не виключено, що Світоліна вирішить перевести фокус в інший бік і спрямувати всі зусилля на підкоження олімпійського піку.

Хай там як, а на Олімпійські Ігри в Токіо Федерація тенісу України відправляє всіх найкращих тенісисток країни, включно з другою ракеткою Даяною Ястремською, котрій після піврічного розгляду її допінгової справи дозволили повернутися на корт.

Що ж до Уїмблдону-2021, то на етапі другого раунду турнір також залишила й Марта Костюк, яка в трьох сетах поступи-

лася Анастасії Севастовій — 6:1, 4:6, 3:6. «Не вистачило досвіду», — так пояснила 19-річна киянка свою невдачу в матчі.

При цьому трохи краще йдуть справи українок на Уїмблдоні в парному розряді. Напередодні Олімпіади, сестри Кіченок на найвищому рівні активно перевіряють свої навички гри в тандемі. Приміром Надія Кіченок непогано тримається одразу в двох турнірах — парі та міксті. У дуєті з румункою Ралукою Олару вона вже дісталася третього кола змагань та, як і її сестра Людмила, дійшла до другого раунду змішаної пари. ■

Дара ГАВАРРА

Подібних результатів своєї творчості не змогли досягнути жодні гурти чи сольні виконавці: шведський поггурт ABBA протримався тисячу (!) тижнів на першій сходинці в альбомному чарті Великої Британії. Навіть легендарна британська група Queen не дотягує до скандинавів зі своїми 952 тижнями. Легендарна група посідала першу сходинку в топ-100 19 років і 12 тижнів зі своєю збіркою хітів ABBA Gold, яка вийшла в 1992 року. Зауважимо, що квартет у складі Агнети Фельтског, Бьорна Ульвеуса, Бенні Андерссона та Анни-Фріди Лінгстад на момент виходу альбому вже не існував (ABBA була заснована в 1972 році, а закінчила своє існування в 1982-му). За весь час перебування у топ-100 згаданий альбом вийшов накладом 5,61 мільйона примірників. Усього ж платівки ABBA вийшли по всьому світу накладом в 350 мільйонів штук. Цей феномен заперечує поширену теорію, що перемога на Євробаченні не дає гарантії для подальшої творчої кар'єри, адже гурт навіть після завершення свого десятирічного мистецького шляху й надалі користується популярністю серед меломанів.

Учасникам колективу неодноразово пропонували об'єднатися знову, щоб продовжити гастролі, проте Бьорн Ульвеус зауважив, що «гроші — не той фактор, який має для нас значення в цьому питанні. Ми б хотіли, щоб люди пам'ятали нас такими, якими ми були — молодими, яскравими, повними енергії та амбіцій». Також Ульвеус зазначив, що не хотів би

■ ЗАЛ СЛАВИ

Мамма міа!

Тисячатижневий марафон успіху

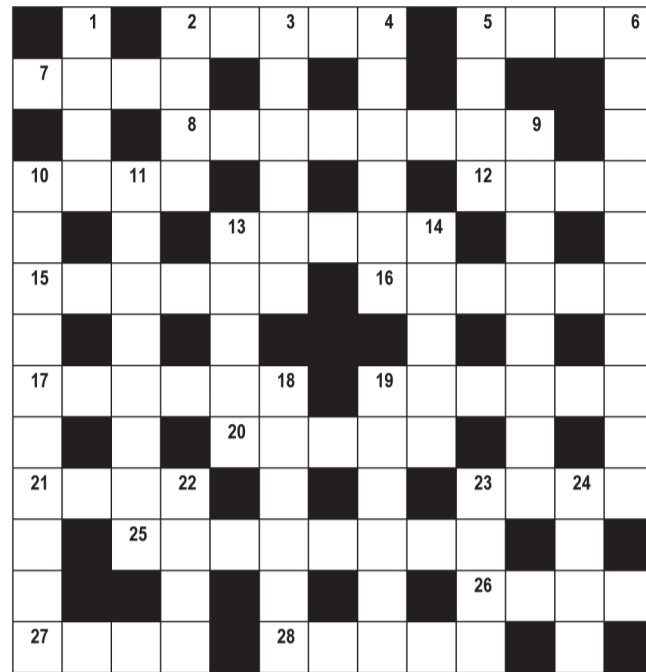

Поггурт ABBA.

бути каверверсією на себе самих.

Неймовірний сплеск популярності групи ABBA надала прем'єра мюзиклу «Мамма міа!», що відбулася в Лондоні у 1999 році, основу якого склали 22 пісні гурту, крім того, постановки цієї вистави були здійснені згодом і в Гамбурзі, Лас-Вегасі, Мадриді, Осаці, Стокгольмі,

Штутгарті. У 2008 році світові екрани заповнили однойменний фільм британсько-американського виробництва, головні ролі в якому виконали зірки кінематографа Меріл Стріп, Пірс Броснан та Колін Ферт. Пісні ABBA і сьогодні продовжують звучати в плейлистах багатьох радіостанцій. ■

■ КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №66

По горизонталі:

2. Французький мандрівник, дослідник морських глибин. 5. Те, що задає в музичному гурті барабанщик чи бас-гітарист. 7. Предтеча сучасної ручки. 8. Народна назва глиняного свищика чи народного інструмента окарини. 10. Французький художник-імпресіоніст. 12. Місто в Індії, яке дало назву одному з фільмів про пригоди Шерлока Холмса. 13. Великий гурт людей; юрба, натовп. 15. Хлів для коней. 16. Давньогрецька ваза з вузьким горлечком. 17. Графство на сході Британії. 19. Художник, актор, майстер. 20. Декоративна стінка над карнизом. 21. Річка на Рівненщині, ліва притока Ствиги. 23. Один із символів судноплавства. 25. Американський штат. 26. Офіційна валюта Грузії. 27. Спів чи танець удвох. 28. Професія Хануми з відомого грузинського водевілю.

По вертикалі:

1. «Цап ..., цап ..., коза насипає, а маленьке козенятко на скрипочці грає» (дитяча народна пісня). 2. Героїня народної казки, яку рак вигнав із зайчикової хатки. 3. Велика Ведмедиця, Телець, Оріон, Кассіопея, Володія. 4. Полювання на тварин з оточенням їхньої території і загоном здобичі на мисливців. 5. «Друга ...» — гурт, лідером якої є Валерій Хар-

чишин. 6. Відомий мультфільм про втечу тварин із зоопарку. 9. Людина, що заперечує можливість пізнання Бога. 10. Знаменитий дитячий парк розваг у Парижі. 11. Адміністративно-територіальна одиниця Ірландії, Канади, Ямайки та низки інших країн. 13. Український популярний електро-фолькгурт. 14. Безбарвний газ із різким запахом, основа нашатирного спирту. 18. Птах, який може бути чемпіоном з бігу. 19. Ім'я композитора, автора знаменитого «Щедрика». 22. Знак наголосу на письмі. 23. Частина фінського міста Коувола, десятого за величиною міста Фінляндії. 24. Ім'я угорського композитора, короля оперет. ■

Кросворд №64
від 30 червня

■ АВВА!

Прохід до озера заборонено!

Влада Баварії вирішила в такий спосіб зберегти природну красу

Варка ВОНСОВИЧ

Як варто піклуватися про рідну природу, слід повчитися у баварців, які через наплив різних там мисливців за емоціями і враженнями вирішили закрити на п'ять років прохід до знаменитого Кенігсбахського водоспаду. Річ утім, що раніше це диво альпійської природи відвідували переважно місцеві жителі, щоб насолодитися рідними краєвидами. Та з розвитком соціальних мереж і, відповідно, популярністю виставляння напоказ світлин із місць, де різні інфлюенсери (люди, що впливають на думку інших) побували,

територія довкола цього озера і водограю була витоптана натовпами туристів. Дійшло до того, що занадто активні мандрівники (іноді їх було й до кількох сотень на день) вже не задовольнялися існуючими стежинами, а буквально «проклали» кілометри нових, причому настільки, що тепер ці стежини в разі сильних дощів чи злив загрожують розмиванню ґрунту схилів у цих місцях, що створює певні загрози довіллію. Крім того, постраждали й червонокнижні види птахів, що мешкають у навколишніх лісах. Отож місцева влада Баварії вирішила закрити територію довкола озера площею в 10 гектарів

для тревел-блогерів.

Кенігзеє (в перекладі «Царське озеро») розташоване в Альпах неподалік австрійського кордону, оточене зусібіч горами висотою до 2,7 км заввишки, що круто здіймаються довкола нього й утворюють своєрідний фіорд. Це одне з трьох найбільших озер Німеччини, довжина якого з півночі на південь сягає 7,7 км, а в найширшому місці — 1,7 км. Водойма утворилася під час Льодовикового періоду, а водоспад сформував невеликі кам'яні басейни — заглибини в породи, що в сукупності й приваблює натовпи туристів і блогерів щодня. ■

■ ПОГОДА

7 липня за прогнозами синоптиків

Київ: невелика хмарність, без опадів. Вітер північно-східний, 5-10 м/с. Температура вночі +16...+18, удень +29...+31.

Миргород: без опадів. Уночі +16...+18, удень +29...+31.

Вінниця: без опадів. Уночі +16...+18, удень +28...+30.

Одеса: короткочасний дощ. Уночі +18...+20, удень +26...+28.

5 липня температура води в **Чорному** та **Азовському морях** становила 24-27 градусів, біля Одеси та Приморського — 21, у **Дніпрі** біля Києва — 25 градусів.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, без істотних опадів. **Трускавець:** уночі +12...+14, удень +26...+28. **Моршин:** уночі +13...+15, удень +28...+30.

сонячно

мінлива хмарність

хмарно

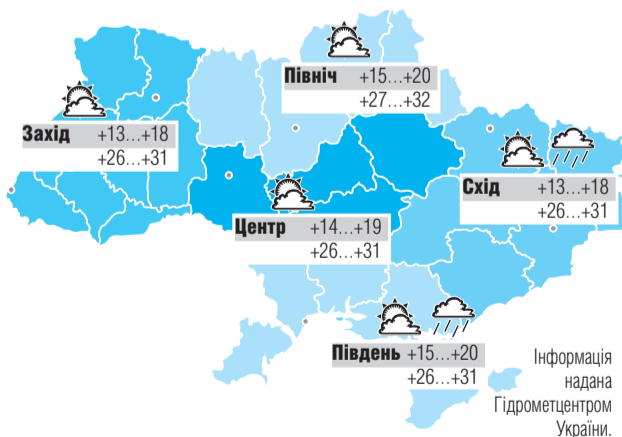
дощ

сніг

дощ, гроза

■ ПРИКОЛИ

— У тебе що, дружина блондинка?

— А як ти здогадався?

— Тобі телеграма прийшла, я ненавмисно розкрив: «Відпустка закінчується. Завтра буду вдома. Подорожчи листом».

У магазині:

— У вас не знайдеться хороших цукерок для лікаря?

— Вам віддячити чи помститися?

Господар:

— Скоро піде останній автобус.

Гості:

— Нічого, скоро піде перший трамвай.

— Я хочу поговорити з тобою про багато речей, — каже дружина. — Очевидно, про ті, яких у тебе немає, — відповів чоловік.

Абрам уночі пішов у туалет. У темряві перечепився через мішок із картоплею, вдарився об ящик із маркетонами, наштотхнувся на мішок із цукром, на який із консервами, падає:

— Чорт забирай. Так коли ж цей голод скінчиться?

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефони редакції: 044-361-62-61;
з мобільного: 094-926-32-61
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенки були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. 3009066—67
«Видавничий дім
«Високий Замок» — у Львові
Зам. блок № 325—326
Верстка та виготовлення
фотоформ —
комп'ютерний центр
редакції «УМ»,
Газета виходить
у вівторок, середу,
п'ятницю—суботу (спільний номер)
Тираж 86734